

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Divácké násilí jako bezpečnostní riziko

Spectator Violence as a Security Risk

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: Mgr. Marek Suchánek, Ph.D.

Mgr. Pavel Rusňák

Kladno, květen 2017

Zadání diplomové práce

Student: **Pavel Rusňák**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Divácké násilí jako bezpečnostní riziko**
Téma anglicky: Spectator Violence as a Security Risk

Zásady pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude zhodnocení současného stavu problematiky diváckého násilí se zaměřením na rizikové fanoušky hlásících se k podpoře především fotbalových klubů, jejich organizovanost, strukturu jednotlivých skupin a problémy spojené s jejich protiprávním jednáním. V teoretické části bude provedena analýza možností zajištění připravenosti odpovědných orgánů při potírání kriminality tohoto druhu za využití platných právních norem a prostředků. V praktické části budou prostřednictvím SWOT analýzy identifikovány výhody a nevýhody současného právního stavu a především návrhy řešení. Cílem má být nastavení systému pro efektivní boj s diváckým násilím a pro klidný průběh bezpečnostních opatření v souvislosti se sportovními akcemi.

Seznam odborné literatury:

- [1] MAREŠ, Miroslav, SUCHÁNEK, Marek, SMOLÍK, Josef, Fotbalové chuligáni: evropská dimenze subkultury, ed. 1., Brno: Barrister & Principal, 2004, 181 s., ISBN 80-903333-0-3
- [2] CHMELÍK, Jan, Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty, ed. 1., Praha: Linde, 2001, 100 s., ISBN 80-7201-265-7
- [3] SMOLÍK, Josef, Fotbalové chuligánství v zemích Visegrádské čtyřky. Bezpečností teorie a praxe, ed. 3., 2011, Praha: Policejní akademie České republiky, 1801-8211
- [4] SLEPIČKA, Pavel, Divácká reflexe sportu, ed. 1., Praha: Karolinum, 2011, ISBN 978-80-2461-838-8

Vedoucí: Mgr. Marek Suchánek, Ph.D.

Zadání platné do: 20.08.2018

vedoucí katedry / pracoviště

děkan

V Kladně dne 12.12.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Divácké násilí jako bezpečnostní riziko** vypracoval samostatně a použil k tomu úplný výčet citací použitých pramenů, které uvádím v seznamu přiloženém k diplomové práci.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 10. května 2017

Mgr. Pavel Rusňák

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Mgr. Marku Suchánkovi, Ph.D. za pomoc a odborné vedení mé diplomové práce.

Dále bych chtěl poděkovat svým kolegům specialistům na divácké násilí z protiextremistického oddělení pražské policie, kolegům z Policejního prezidia České republiky a členům Fotbalové asociace České republiky za poskytnutí materiálů a podkladů pro zpracování této diplomové práce.

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je popis problematiky diváckého násilí v České republice, především na fotbalových stadionech, vymezení pojmu, prohloubení vědomostí, provedení analýzy právních norem a významných událostí spojených s tímto fenoménem. Na základě zjištěných poznatků, komparací a provedením SWOT analýzy jsou autorem navržena možná opatření, která by vedla k efektivnějšímu postupu vůči problematice. Cíle práce jsou tedy deskriptivního i technického charakteru.

Teoretická část definuje základní pojmy významné ke studiu, zabývá se příčinami vzniku, historií, vývojem a současným stavem diváckého násilí. Dále jsou zde analyzovány jednotlivé skutkové podstaty trestných činů a přestupků, které jsou nejčastěji páčány fotbalovými fanoušky. Na závěr této části je vyslovena hypotéza výzkumu práce.

Vlastní výzkum autor uskutečňuje za využití primárních (přímá pozorování, rozhovory s fanoušky, policejní praxe) a sekundárních (odborná literatura, ostatní publikace, zákony, jiné právní předpisy, filmografie) zdrojů dat. Z těchto dat jsou definovány vnitřní (silné a slabé stránky) a vnější (příležitosti a hrozby) faktory, které jsou následně analyzovány metodou SWOT. Výsledná matice této analýzy pak definuje čtyři možné strategie dalšího postupu.

V diskusi autor shrnuje výsledky výzkumu, zabývá se predikcí možného vývoje v rámci jednotlivých forem diváckého násilí. Dále jsou zde navržena možná řešení problematiky v budoucnu tak, aby došlo ke zlepšení praktických postupů všech zainteresovaných subjektů. Mezi tato opatření je řazeno zlepšení činnosti pořadatelských služeb, zkvalitnění infrastruktury a bezpečnostních prvků stadionů, efektivnější využívání dostupných právních nástrojů, přijetí speciálního zákona o diváckém násilí a zkvalitnění činnosti policie, probační a mediační služby, státních zastupitelství a soudů. Obsahem diskuse je také konstatování, že hypotéza stanovená před výzkumem, byla potvrzena.

Klíčová slova

Divácké násilí; chuligán; policie; fotbal; ultras; fanoušek; analýza

Abstract

The purpose of this thesis is a description of the spectator violence issue in the Czech Republic, primarily at football stadiums, definitions, deepening knowledge, perform the analysis of legal rules and significant events of this phenomenon. Based on the findings, comparing and performing SWOT analysis, possible measures are proposed by the author, which would lead to more effective process on the issue. The purposes are therefore descriptive and technical.

The theoretical part defines meaningful terms relevant to study, deals with the causes of the origin, history, evolution and current state of spectator violence. Further, individual facts of the crimes and offenses that are most often committed by football supporters are analysed. The research hypothesis is pronounced at the end of this part.

The author realize the research using primary (direct observations, interviews with supporters, police practice) and secondary (professional literature, other publications, laws, other legislation, filmography) data sources. The internal (strengths and weaknesses) and external (opportunities and threats) factors are defined from these data and then analysed by SWOT. Resulting this analysis matrix then defines four possible strategies of the next process.

The author summarizes the research results and deals with the prediction of possible development of individual spectators violence forms in the discussion. The discussion includes proposed possible solutions of problems in the future as well, in order to improve the practices of all interested subjects. Improving organizing services, better infrastructure and security features of stadiums, more efficient use of available juristic instruments, adoption of a special law on spectator violence and improvement activity of police, probation and mediation service, public prosecutors and courts are sorted in these measures. Statement of confirmed hypothesis, that was determined before the research, is in the discussion too.

Keywords

Spectator violence; hooligan; police; football; ultras; supporter; analysis

Obsah

1	Úvod	9
2	Vymezení diváckého násilí a dalších pojmů	11
2.1	Divácké násilí	12
2.2	Fotbalový divák	12
2.3	Fotbalový fanoušek	12
2.4	Fotbalový chuligán	13
2.5	Ultras	15
2.6	Spotters (spotteři)	15
2.7	Veřejný pořádek	15
2.8	Bezpečnost	16
2.9	Hrozba a riziko	16
2.10	Extremismus	17
2.11	Nacionalismus	18
2.12	Rasismus	18
2.13	Xenofobie	18
2.14	Extremistické hnutí	19
3	Současný stav	21
3.1	Úvod do problematiky	21
3.2	Příčiny diváckého násilí	22
3.3	Historie a vývoj diváckého násilí	24
3.3.1	Velká Británie	25
3.3.2	Česká republika	30
3.4	Divácké násilí z pohledu práva	36
3.4.1	Trestné činy	37
3.4.1.1	Výtržnictví	37
3.4.1.2	Násilí proti úřední osobě	38
3.4.1.3	Ublížení na zdraví	39
3.4.1.4	Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob	40
3.4.1.5	Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	42
3.4.2	Přestupky	44
3.4.2.1	Přestupek proti veřejnému pořádku	44
3.4.2.2	Přestupek proti občanskému soužití	46
3.4.2.3	Přestupek proti majetku	47
3.5	Analýza získaných poznatků	47
4	Cíl práce a hypotéza	49
5	Metodika	50
5.1	Zdroje dat	50
5.1.1	Primární zdroje dat	50
5.1.1.1	Přímá pozorování fotbalových zápasů	50
5.1.1.2	Neformální rozhovory s fanoušky	51
5.1.1.3	Policejní činnosti	51
5.1.2	Sekundární zdroje dat	52
5.1.2.1	Odborná literatura o další publikace	52
5.1.2.2	Zákony a jiné právní akty	53
5.2	SWOT analýza	54
5.2.1	Interní faktory	56
5.2.1.1	Přednosti (silné stránky)	56
5.2.1.1.1	Inovace stadionů	56
5.2.1.1.2	Policejní činnost	57

5.2.1.1.3	Spolupráce jednotlivých subjektů.....	57
5.2.1.1.4	Právní normy	58
5.2.1.2	Nedostatky (slabé stránky)	58
5.2.1.2.1	Činnost pořadatelských služeb.....	58
5.2.1.2.2	Nedostatečný monitorovací systém na stadionech	59
5.2.1.2.3	Nedostatek prevence a alternativ	59
5.2.1.2.4	Chybná právní kvalifikace a nedostatečné trestání	59
5.2.2	Externí faktory	61
5.2.2.1	Příležitosti.....	61
5.2.2.1.1	Sjednocený postup v rámci EU.....	61
5.2.2.1.2	Využití nových technologií	62
5.2.2.1.3	Přijetí samostatného speciálního zákona	62
5.2.2.1.4	Návrat policie na stadiony.....	63
5.2.2.2	Hrozby	63
5.2.2.2.1	Mezinárodní koalice a družby.....	63
5.2.2.2.2	Organizovaný zločin.....	64
5.2.2.2.3	Moderní komunikační technologie.....	64
5.2.2.2.4	Četnější projevy rasismu a xenofobie.....	64
6	Výsledky.....	66
6.1	Výsledná matice SWOT analýzy	66
6.2	Možné strategie	66
7	Diskuse	68
7.1	Návrhy řešení problematiky	69
7.1.1	Činnost pořadatelských služeb.....	69
7.1.2	Stadiony	70
7.1.3	Policie.....	71
7.1.4	Státní zastupitelství, soudy a probační služba	72
7.1.5	Zákon o diváckém násilí	73
7.2	Zhodnocení hypotézy.....	73
8	Závěr	75
9	Seznam použitých zkratk	77
10	Seznam použité literatury	78
11	Seznam použitých obrázků.....	83
12	Seznam použitých tabulek	84
13	Seznam příloh.....	85

1 Úvod

Zvolené téma mé diplomové práce je mi velmi blízké neboť již osm let sloužím na protiextremistickém oddělení pražské policie, které se zabývá i problematikou diváckého násilí. Za tuto dobu jsem se mnohokrát setkal s různými projevy a formami tohoto protiprávního jednání a mám poměrně bohaté zkušenosti, informace a poznatky z praxe a své činnosti jednak v České republice (ČR), jednak v dalších evropských státech v rámci mezinárodní policejní spolupráce.

Základním vymežujícím znakem diváckého násilí je jednání určité skupiny osob, kterou spojuje jistá příslušnost ke sportovnímu klubu. Jednání skupiny má většinou manifestační charakter a je plánované. Často také bývá spojeno s dalším protiprávním jednáním, např. poškozování majetku, rasistické projevy, vyhrožování a napadání hráčů a rozhodčích, vniknutí na hrací plochu atd. S diváckým násilím se nejčastěji setkáváme v souvislosti s konáním fotbalových utkání u radikálních fanoušků fotbalových klubů, tzv. hooligans (chuligánů). V minulosti se toto jednání vyskytovalo téměř výhradně jen v souvislosti s fotbalovými zápasy. V současné době se však s tímto fenoménem setkáváme také v dalších sportovních odvětvích, např. futsal, hokej, basketbal, házená. V této práci však bude největší pozornost věnována fotbalovým radikálním fanouškům a huligánům.

Obecně se dá říci, že výskyt a nebezpečnost diváckého násilí je v ČR nižší než v některých dalších státech Evropy, ale přesto představuje bezpečnostní riziko při sportovních akcích a neleze ho podceňovat. Předcházení a potírání tohoto protiprávního jednání vyžaduje vysoké nasazení a spolupráci všech zainteresovaných složek a institucí (policie, sportovní kluby, majitelé stadionů, Fotbalová asociace České republiky a další).

Ke zpracování této práce mne vedl především osobní zájem o tuto problematiku a také fakt, že přes vzrůstající počet incidentů po celé Evropě, není tomuto fenoménu věnováno dostatečné množství odborné literatury i jiných materiálů.

Informace obsažené v diplomové práci jsem získal z těchto zdrojů:

- a) z internetových stránek a sociálních sítí, které se zabývají problematikou diváckého násilí,
- b) z odborné literatury, která se tématu věnuje,

- c) z činnosti v rámci své praxe (prověřování a vyšetřování trestné činnosti, rozhovory s fanoušky atd.),
- d) z několika stovek přímých účastí na fotbalových zápasech,
- e) z dokumentárních filmů o diváckém násilí,
- f) z časopisů, které vydávají radikální fanoušci a také literatury popisující fanouškovskou scénu v některých zemích,
- g) z přednášek na vysokých školách,
- h) z několika mezinárodních policejních spoluprací jak v ČR, tak v zahraničí,
- i) z účasti na dvou bezpečnostních opatřeních v rámci konání Mistrovství Evropy (EURO) ve fotbale (2012, 2016).

V úvodní kapitole se budu věnovat vymezení několika pojmů, které je nutno vysvětlit ke správnému pochopení tématu. Ve druhé pak krátce nastíním úvod do řešené problematiky, příčiny diváckého násilí, historii a vývoji tohoto fenoménu. Rozeberu zde některé skutkové podstaty nejvíce páchaných trestných činů a přestupků. Na závěr kapitoly se pokusím zanalyzovat poznatky, ke kterým jsem dospěl.

V další části se budu věnovat stanovení cíle práce a hypotézy, která bude následně potvrzena či vyvrácena. V kapitole věnované metodice popíši jednotlivé zdroje dat, interní a externí faktory, ze kterých bude provedena SWOT analýza. Tato analýza identifikuje silné a slabé stránky řešení problematiky a její příležitosti a hrozby. Výsledkem analýzy bude matice, na základě které budou navrženy možné strategie dalšího vývoje.

Diskuse se bude zabývat predikcí dalšího vývoje a především návrhům na řešení problematiky. V této kapitole bude také zhodnocena hypotéza práce přijatá před provedením SWOT analýzy.

2 Vymezení diváckého násilí a dalších pojmů

Fotbal patří k zajímavým společenským fenoménům, který má často vliv na další společenské jevy. Z původní volnočasové aktivity se tato hra stala významnou oblastí, která ovlivňuje jiné sféry života (mezilidské vztahy, politiku, ekonomiku a další). Bezpochyby se dá fotbal označit za nejpopulárnější hru na světě. Je to dáno především rozvojem médií, kdy televize, rozhlas a internet umožňují širokému okruhu lidí účastnit se zprostředkovaně fotbalových utkání.

Divácké násilí i další negativní jevy s ním spojené (rasismus, xenofobie, organizovaný zločin atd.) jsou předmětem akademického i politického zájmu již desítky let a ČR není výjimkou.

Od diváckého násilí je potřeba odlišit tzv. sportovní násilí. Jedná se například o případy úmyslného jednání hráče na základě předchozích okolností (udělení žluté karty, vyprovokování fanouška). Asi nejznámějším případem je událost u roku 1985, kdy dnes již bývalý fotbalista Eric Cantona, po provokaci, kopl do hrudníku jednoho z diváků. Za tento čin mu byl uložen trest obecně prospěšných prací v délce 120 dní [6, str. 71 - 72].

Násilí na stadionech je spjato především s Velkou Británií, kde vzniklo a postupně bylo britskými chuligány vyváženo do jiných zemí Evropy. Kromě Evropy se s ním můžeme setkat ještě především v jižní Americe a severní Africe.

Z uvedeného je patrné, že některé pojmy pocházejí z Anglie. Někdy se používají v anglickém znění či jako anglicismy. Slovo chuligán (anglicky hooligan) vzniklo v Anglii v 19. století, zřejmě podle imigrantské irské rodiny Houlihanů a pojem chuligánství se začal používat v souvislosti s kriminálním (výtržnickým) jednáním. Důležité je odlišit fotbalové chuligány od jiných lidí, kteří navštěvují a sledují fotbalová utkání. V tomto kontextu jsou vamezovány tři velké skupiny:

- a) fotbalové diváky,
- b) fotbalové fanoušky,
- c) fotbalové chuligány (hooligans, rowdies) [17, str. 10] (viz. níže).

2.1 Divácké násilí

Vymezení pojmu divácké násilí není nikde přesně definováno. Každý autor ho v odborné literatuře definuje trochu jinak, nicméně základní podstata je vždy stejná. Pro potřeby této práce jsem zvolil pojem, který užívá Ministerstvo vnitra ČR. „*Divácké násilí je chápáno jako násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním. Takové jednání se může uskutečnit jak na stadionu, tak v jeho okolí, případně při dopravě a přesunu fanoušků.*“ [20].

Divácké násilí je většinou plánované protiprávní jednání, má opakovaný či manifestační charakter a je realizováno ohtraničenou skupinou osob (fanoušků), jejichž společným rysem je sounáležitost s daným sportovním klubem.

2.2 Fotbalový divák

„*Fotbalového diváka je možné charakterizovat jako pasivního pozorovatele hry, který není ovlivněn rivalitou obou týmů a na utkání tedy pohlíží zcela neutrálně. Zpravidla nesleduje pouze fotbalová utkání, ale i jiné sportovní hry a další sporty. Diváka zajímá děj a výsledek podívané. Není spjat s konkrétním klubem, nenosí jeho symboly, ani se s klubem neztotožňuje.*“ [17, str. 12].

Fotbalový divák je nezaujatý, objektivně hodnotí hru i jednotlivé výkony. Často nesleduje hru přímo, ale zprostředkovaně díky nejrozličnějším médiím (televize, internet). Většinou si z utkání odnáší silný prožitek z předvedené hry.

2.3 Fotbalový fanoušek

„*Fotbalový fanoušek je ke kopané vázán prostřednictvím oblíbeného mužstva či konkrétního oblíbeného hráče. Má jistá očekávání k průběhu zápasu (resp. požaduje výhru „svého“ klubu) a díky identifikaci s mužstvem prožívá úspěchy i neúspěchy klubu.*“ [17, str. 12].

Fanoušek například více prožívá nepotrestaný foul na hráče „svého“ klubu a na tuto situaci reaguje mnohem bouřlivěji než třeba fotbalový divák. Fotbal je většinou jeho jediným

oblíbeným sportem, svou identifikaci ke klubu prezentuje oblečením (dresy, šály, čepice, trička atd.).

Fandovství je založeno na faktu, že při utkání vzniká jistý druh rivality, kdy se příznivci jednoho klubu stmelí do skupiny s vlastní identitou a brání ji proti narušení, tedy proti fanouškům jiného klubu.

2.4 Fotbalový chuligán

„Fotbalový chuligáni se sdružují ve skupinách tvořených většinou mladými militantně orientovanými „příznivci“. Ti přicházejí na fotbalové stadiony či do jejich okolí s primárním cílem vyvolat konflikt či bitku s jinými obdobnými skupinami soupeřova týmu. Tyto skupiny (party, tlupy, gangy) mají vlastní názvy, kterými se vymezují proti neorganizovaným skupinám i vůči jiným skupinám.“ [17, str. 12 - 13].

Některé tyto skupiny jsou velmi dobře organizovány a většinou je nesjednocuje jen rivalství a nepřátelství vůči jiným skupinám, ale také rasové, náboženské, politické, sociální či regionální motivy. Chuligánské skupiny se neidentifikují pouze s klubem, ale také přímo se svou skupinou. V sebedefinování této skupiny je i její jedinečnost.

U některých odborníků na divácké násilí převládá názor, že chuligány fotbal vlastně nezajímá a že se chtějí v souvislosti s utkáním pouze poprat nebo vyvolat výtržnosti. Osobně si myslím, že toto tvrzení je odvážné. Dle mého názoru se chuligáni o fotbal obecně zajímají a alespoň částečně předváděnou hru a výsledky svého klubu sledují. To má také vliv na jejich aktivity. V případě, že se klubu daří, páchají radikální fanoušci méně protiprávního jednání a narušení veřejného pořádku. V opačném případě je situace jiná. Chuligáni narušují průběh utkání, používají hanlivé choreografie a pokřiky, odpalují v hledišti pyrotechniku. Jsou nespokojeni s předváděnou hrou a výsledky a dávají to hráčům a funkcionářům klubu jasně najevo.

Většina chuligánů se prezentuje streetwearovým oblečením oblíbených značek (Adidas, Nike, Umbro, Fred Perry, Lonsdale, Troublemaker streetwear, Thor Steinar aj.). Další jejich prezentací jsou vlajky a šály s motivy chuligánských skupin, webové stránky, včetně diskusí, profily na sociálních sítích a fanziny, což jsou publikace (časopisy) s chuligánskou tematikou (výraz pochází ze dvou anglických slov fan – fanoušek a magazine

– časopis). V posledních letech zaznamenáváme také zvýšenou aktivitu těchto radikálů v souvislosti s graffiti. Především ve větších městech jsou na různých plochách vyobrazovány názvy a symboly různých skupin.

Pro lepší orientaci fotbalových diváků, fanoušků a chuligánů poslouží tabulka č. 1 (viz. níže), kterou ve své práci Fotbaloví chuligáni Evropská dimenze subkultury prezentovali autoři Mareš, Smolík a Suchánek.

Tab. 1 – Rozdělení fotbalových diváků, fanoušků a chuligánů [17]

Kritérium	Sportovní diváci	Sportovní fanoušci	hooligans
Stabilita skupiny	nízká	vysoká	vysoká
Integrace skupiny	nízká	vysoká	vysoká
Koheze	nízká	střední	vysoká
Atraktivnost skupiny	nižší	vysoká	vysoká
Stálost skupiny	nízká	střední	vysoká
Autonomie skupiny	nízká	střední	vysoká
Velikost skupiny	velká	střední	malá
Míra intimity skupiny	nízká	střední	vysoká
Homogenita/heterogenita	heterogenní	homogenní	homogenní
Orientace skupiny	nízká	střední	vysoká
Hodnotová orientace	nízká	střední	vysoká
Míra uspokojení	nízká	střední	vysoká
Stupeň libosti	nízký	střední	vysoký
Míra kontroly	nízká	střední	vysoká
Násilné chování	nízké	nízké	vysoké
Projevy nacionalismu	nízké	vysoké	vysoké
Projevy xenofobie a rasismu	neexistence	výjimečně	časté

Stupeň ideologie skupiny	neexistence	neexistence	vysoký
Hodnocení zápasů	objektivní	subjektivní	subjektivní
Klubismus	nízký	vysoký	nízký

2.5 *Ultras*

Ultras je označení skupiny fanoušků, která tvoří tzv. „kotel“ a vytváří na stadionu atmosféru, aktivně fandí a „brání“ svůj klub proti projevům fanoušků jiných klubů. Svou podporu realizují pomocí vlajek, pokřiků a skandování, choreografií. Často také používají pyrotechniku. Na rozdíl od chuligánů se většinou neúčastní předem domluvených fyzických střetů. Dříve byla tato skupina označována pojmem „vlajkonoši.“

2.6 *Spotters (spotteři)*

„Policisté se znalostí problémových fanoušků klubu (resp. země), kteří pomáhají identifikovat problémové jedince a svou přítomností působí i preventivně.“ [7, str. 113].

2.7 *Veřejný pořádek*

„Veřejný pořádek lze charakterizovat jako souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.“ [16, str. 11].

Z výše uvedeného vyplývá, že veřejný pořádek zahrnuje vztahy občanů, které jsou regulovány právními i neprávními normami. Aktuální právní úprava vymezuje veřejný pořádek jednak samostatně, jednak s různými přívlasky (například místní záležitosti veřejného pořádku).

Každý subjekt, který se podílí na ochraně veřejného pořádku, má jasně stanoveno své postavení. Lze vymezit dvě základní formy jeho ochrany. Jedná se o formu normotvornou (zákonodárná činnost) a formu výkonnou (realizace normotvorné formy).

2.8 Bezpečnost

Pojem bezpečnost není v současné odborné literatuře ani v právních normách jednotně vymezen. Pro potřeby této práce jsem použil definici pojmu bezpečnost, kterou uvádí Ministerstvo vnitra ČR. *„Bezpečnost je stav, kdy jsou na efektivní míru omezeny hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezení stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při něm spolupracovat.“* [30, str. 12].

Pod pojmem bezpečnost můžeme rozumět společností (státem) stanovenou (garantovanou) schopnost zamezení toho, aby nějaké konkrétní riziko nebo hrozba překročila jistou hranici. Odpovědný subjekt (nejčastěji stát, ale také například mezinárodní organizace) připravuje v rámci zajištění bezpečnosti řešení k odvrácení možných ohrožení. Hrozby mohou být směřovány vůči svrchovanosti státu, životu a zdraví osob, majetku, veřejnému pořádku a dalším společenským zájmům. Zároveň se jedná o soubor opatření, který směřuje k zajištění vnitřní, vnější a mezinárodní bezpečnosti. V této práci však bude pod pojmem bezpečnost rozuměna bezpečnost v souvislosti s diváckým násilím, tedy bezpečnost vnitřní.

V rámci vnitřní bezpečnosti plní úkoly na ochranu zákonnosti především Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR, ale i řada dalších subjektů a osob. Úkoly v souvislosti s organizovaným zločinem, extremismem, korupcí atd. plní všechna ministerstva a ústřední orgány státní správy a dále další subjekty (například zpravodajské služby, orgány obcí a krajů, nestátní organizace). Lze konstatovat, že svůj díl odpovědnosti za vnitřní bezpečnost nese každý občan státu.

2.9 Hrozba a riziko

Ministerstvo vnitra ČR pod pojmem hrozba rozumí *„objektivní skutečnost, která může znamenat negativní dopad pro chráněný zájem v daném prostředí (ohrožení) – na určitém území, ve vymezeném období apod. Hrozbě lze čelit protiopatřeními, která však mohou být velice nákladná, a přitom zpravidla ne stoprocentně účinná. S ohledem na konkrétní objekt či chráněný zájem (jeho důležitost, polohu - v centru nebo na periferii země. atd.) bývá odstupňována intenzita opatření.“* [30, str. 12 - 13].

Pojem riziko je pak definován jako *“to, co stát podstupuje”*, aby jeho snaha redukovat hrozby nepřekročila únosnou míru. Pro stanovení rizik (míry rizika) je nezbytné analyzovat a kvantifikovat hrozby z hlediska možných dopadů na chráněný zájem – pravděpodobnost a rozsah ohrožení osob, majetku, životního prostředí, společenských vztahů, suverenity atd.“ [30, str. 13].

2.10 Extremismus

Pojem extremismus nalézáme v různých podobách v různém prostředí. Je hojně používán politiky, novináři i širokou veřejností. V ČR je užíván jako úřední pojem, avšak není definován v zákonných normách. Objevuje se nejvíce ve vnitřních (interních) aktech různých, především státních institucí, při vymezení jejich činnosti.

„Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.“ [18, str. 7].

Mezi tyto principy může patřit například svrchovaný, jednotný a demokratický stát, svrchovanost lidu, úcta k právům a svobodám člověka, demokratická soutěž politických stran, ochrana menšin při rozhodování většiny atd.

Extremismus lze rozdělit do několika kategorií. Nejčastěji bývá rozdělen na politický, náboženský etnický, ekologický a další. V souvislosti s diváckým násilím se objevuje zásadně pouze extremismus politický, který lze dále rozdělit na pravicový a levicový. Proto i v této práci, pokud se bude hovořit o extremismu, bude tím myšlen extremismus politický.

Pravicoví extremisté sympatizují a inspirují se historickým nacismem a fašismem a je jim blízká nacionální, etnická a rasová zášť. Levicoví extremisté tíhnou k historickému komunismu nebo anarchismu a jsou motivováni třídní, sociální a antikulturní záští.

2.11 Nacionalismus

Slovo nacionalismus vychází z latinského slova *natio* – národ. Pod pojmem nacionalismus rozumíme „*politický směr, podle kterého vlastní národ je základní společenskou jednotkou, nadřazenou nad ostatní.*“ [9, str. 9].

Na základě nacionalismu docházelo v minulosti k založení národních států a do značné míry utvářel podobu dnešního světa. Asi nejvýznamnější roli sehrál nacionalismus ve 20. století, kdy ve třicátých letech dostal vypjatou podobu, zejména v nacistickém Německu, které ve jménu nacionálních zájmů rozpoutalo druhou světovou válku.

V současné době dochází, v souvislosti s diváckým násilím, ke značnému prolínání scény radikálnějších fanoušků a chuligánů s nacionalismem. Největší podíl na tom má současná uprchlická krize a postoje vůči radikálnímu islámu a někdy také islámu obecně.

2.12 Rasismus

„*Rasismus je nevědecká teorie předpokládající, že biologický a etnický původ určuje kulturní, psychickou (mentální) povahu populací, které se vzájemně dělí na vyšší a nižší. Je převzat ideologiemi, které zdůvodňují nadřazenost bílé rasy nad ostatními méněcennými rasami.*“ [9, str. 10].

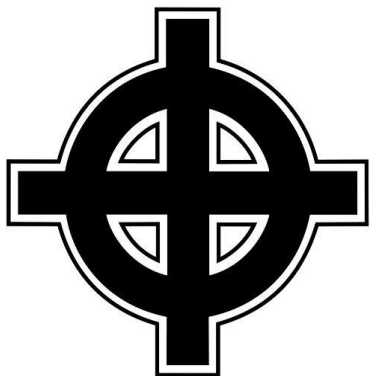
Projevy rasismu na českých fotbalových stadionech se vyskytují v různých formách. Jedná se například o hanlivé skandování na hráče černé pleti, vyhazování banánů na hrací plochu atd.

2.13 Xenofobie

Pod pojmem xenofobie rozumíme „*nedůvěru ke všemu cizímu, novému s charakteristickými projevy odporu a nepřátelství. Nejčastějším projevem je odpor vůči občanům jiné barvy pleti, jiné národnosti, jazyka, náboženství, kultury, projevující se nepřátelstvím proti cizincům, imigrantům, uprchlíkům apod.*“ [9, str. 10].

Až na několik výjimek je česká scéna radikálních fanoušků přikloněna k pravicovému extremismu. Prolínají se zde ideologie rasismu, nacionalismu, neonacismu a

xenofobie. Své názory prezentují různými formami. Nejčastěji se jedná o verbální projevy (například hajlování) a skandování hesel a urážlivých pokřiků vůči menšinám a uprchlíkům. Dále to jsou různé nášivky na oblečení, symboly na vlajkách a šálách, graffiti. Velmi často používaným symbolem je tzv. keltský kříž. Tento symbol se sice objevoval již v průběhu prvního tisíciletí našeho letopočtu v keltské civilizaci, ale zároveň byl užíván v průběhu druhé světové války, kdy někteří občané západoevropských národů s keltskou tradicí kolaborovali s nacisty a působili v ozbrojených složkách nacistického Německa. Jako příklad lze uvést 33. Divizi SS Charlemagne, která se skládala z příslušníků francouzské národnosti a jejím odznakem byl právě Keltský kříž [19, str. 31]. Obecně se dá říci, že symbol keltského kříže je pro soudobé neonacisty zástupným symbolem hákového kříže.

Obr. 1 – Keltský kříž [1]

Obr. 2 – Radikální fanoušek AC Sparta Praha [3]

2.14 Extremistické hnutí

„Jedná se o neoficiální, více či méně pevné sdružení občanů stejných nebo podobných extrémních názorů na společenské vztahy, postavení národa, člověka, náboženství ve společnosti, usilující o prosazení svých názorů a cílů, a to i za využití různých i protiprávních prostředků.“ [9, str. 9].

Pojem hnutí se v práci bude vyskytovat zejména v souvislosti s hnutím skinheads, někdy také označované za subkulturu. Tento pojem bude zmiňován především v kapitole o

historii a vývoji diváckého násilí ve Velké Británii. Co se týče pojmu skinheads (skin – kůže, head – hlava), tento není nikde konkrétně vymezen. Myslím, že ani v mé práci netřeba tento pojem definovat. Možná bych pouze uvedl, že skinheads nejsou pouze extrémně pravicového smýšlení, ale také ultra levicově zaměřeni (například tzv. Red Skins¹, nebo S.H.A.R.P.²).

---

¹ Název Red Skins je odvozen od červených doplňků oblečení. Jsou velice radikální a vyznačují se především fyzickými útoky na ultrapravicově orientované skinheads a neonacisty.

² S.H.A.R.P. je zkratka anglických slov Skinheads Against Racial Prejudice, česky skinheadi proti rasovým předsudkům. Jejich základní ideologií je odmítání rasové nenávisti a odmítání fašizujících tendencí obecně.

3 Současný stav

V této kapitole krátce nastíním úvod do řešené problematiky, dále se budu věnovat příčinám diváckého násilí, historii a vývoji tohoto fenoménu, který má zásadní vliv na současný stav. Budu se také zabývat tímto druhem násilí z pohledu práva, jednak trestního a také správního (přestupkového). Závěrem kapitoly zanalyzuji získané poznatky, především pak nejvýznamnější události, ke kterým došlo v poslední době na našem území a také prvek v podobě trestu zákazu vstupu na fotbalová utkání.

3.1 Úvod do problematiky

Sport, ať již v podobě aktivního sportování, či v podobě divácké konzumace, je významným sociálním jevem, který zasahuje do politiky, ekonomiky, umění a také výchovy. Jedná se o celosvětovou masovou zábavu a vyplňuje tak volný čas velké části populace [28, str. 11].

Divácké násilím a zvláště fotbalové chuligánství jsou založeny na skupinách, partách zásadně mladých mužů, jejímž hlavním cílem je vyvolat v souvislosti s fotbalem konflikt s jinou takovou skupinou, pořadatelskou službou nebo policií. Aktuálním trendem je však také čím dál častější výskyt mladých žen. Jejich nenápadnost je využita především v získávání informací k pohybu nepřátelských chuligánů po městě, videodokumentace fyzických střetů atd.

V minulosti docházelo ke střetům a bitkám převážně přímo na fotbalových stadionech. Od devadesátých let dvacátého století však registrujeme evropský (i český) trend a sice, že ke konfrontacím dochází převážně mimo stadiony. To se týká hlavně předem domluvených rvaček na vytipovaných místech. Na stadionech se dnes setkáváme s jinou formou protiprávního diváckého jednání (pyrotechnika, projevy rasismu a xenofobie, nahodilé potyčky).

Gangy a skupiny chuligánů lze charakterizovat jako poměrně integrované a stabilní s vysokou kohezí členů, kteří mají také podobnou hodnotovou a politickou orientaci. Mají

své vlastní názvy, kterými se odlišují od neorganizovaných skupin. Jednotlivce často spojují také náboženské, sociální, regionální a především rasové faktory.

Členská příslušnost ke skupině poskytuje identitu, která dává jistotu a sebevědomí, ale také omezuje prvky individuality (mění jeho uvažování, citové prožívání atd.) [29, str. 17].

3.2 Příčiny diváckého násilí

V rámci zkoumání příčin diváckého násilí nalzáme dvě roviny pohledu. Jedná se o psychologickou a sociologickou rovinu. První z nich se soustředí především na konkrétní osobnost či jednotlivce a na něj působící sociální faktory. V rámci psychologické úrovně panovaly dříve názory, že fotbalové násilí odpovídá agresivní a temperamentní povaze fanoušků, kdy jako prevence tohoto násilí by měla být separace chuligánů od normálních fanoušků. V současné době je již však tento názor překonaný. Víme totiž, že mnoho radikálních fanoušků není abnormálně temperamentních, agresivních či sociálně nepřizpůsobivých.

Druhá, sociální rovina, se zabývá širším náhledem a zkoumá jevy jako je sociální struktura, kultura a prostředí, ve kterém se divácké násilí objevuje. I zde nalzáme starší teorie, které nabízejí tvrzení, že fotbaloví chuligáni se rekrutují především ze sociálně slabších vrstev. Postupem času bylo výzkumy a statistikami zjištěno, že vysoký počet radikálních fanoušků nepochází z tzv. pracující třídy, ale naopak ze střední i vyšší třídy. Násilí v souvislosti s fotbalovými zápasy tak jistě nelze vysvětlit jen specifickým deviantním chováním v rámci jisté sociální vrstvy. Současní fanoušci při podpoře svého klubu, především na venkovních a zahraničních zápasech, musí vynakládat nemalé finanční prostředky. I z tohoto důvodu nelze spojovat fotbalové chuligány pouze s nižší, pracující třídou. Dle různých názorů neexistuje přímý vztah mezi diváckým násilím a sociálním prostředím, v němž se fanoušci pohybují. Časté diskuse o dělení chuligánů do sociálních vrstev nepřinášejí jednoznačné výsledky [17, str. 21 - 22].

---

³ Známá je například rivalita skotských klubů Celtic Glasgow a Glasgow Rangers. První z nich byl založen irským knězem a jak již jeho samotný název napovídá, vystupuje jako proirský a katolický klub. Rangers je naopak protestantský a probritský. Svě názory prezentují i klubovými barvami (Celtic – zelená a bílá, Rangers – modrá, červená a bílá).

Nejspíš nejzajímavější nabízený přístup, který se snaží vysvětlit divácké násilí, je teorie označující fotbalové radikály jako členy specifické subkultury. Členy této subkultury mohou spojovat sebeoznačování, organizace, sdílení společných názorů apod.

Činnost chuligánských skupin může na první pohled vypadat jako násilné jednání, které postrádá hlubší smysl, význam či pravidla. Ale dodržování jistých pravidel nalezneme i v prostředí hooligans. Může to být například zákaz používání zbraní při rvačkách, zásadách, že s policií se nemluví, neútočení na obyčejné fanoušky či apolitičnost atd.

Navzdory různým psychologickým a sociologickým teoriím dnes začíná převládat názor, že důvodem proč se fanoušci stávají členy chuligánských skupin je jednoduše jistá forma zábavy a únik ze všednosti. Chuligáni se často snaží nalákat nové členy na nevšední zážitky, jako jsou výjezdy na utkání, bitky s jinými skupinami, používání pyrotechniky. K tomuto účelu vytvářejí různé náborové akce (vylepování samolepek, choreografie na stadionech) a videa. Takovým videoklipem je například nahrávka skupiny Prague Boys (AC Sparta Praha): *Hooligans:Sparta Prague video mix*.⁴ Toto video obsahuje sestřih dění na fotbalových stadionech, aktivity fanoušků v rámci výjezdů na venkovní utkání a především fyzických střetů chuligánů AC Sparta Praha.

Noví členové skupiny postupně získávají zkušenosti a upevňují vztahy s ostatními fanoušky. Nejprve je jejich role ne příliš významná. Podílí se na přípravách choreografie, shání pyrotechniku. Následně se nováčci podílí na monitorování pohybu nepřátelských skupin po městě a předávání informací zkušenějším kamarádům. Až poté co získají dostatečné zkušenosti a také po tvrdém tréninku jsou vzati na fyzický střet s jinou skupinou.

Aktuálním trendem chuligánské scény je používání moderních komunikačních prostředků. Díky nim jsou fanoušci schopni mnohem více a lépe konspirovat své aktivity. Pro policii a další zainteresované složky je pak mnohem těžší tyto aktivity zjistit a zamezit jim. Jedná se především o rvačky, které dnes již nebývají plánovány na den utkání, ale často se uskuteční mimo hrací dny a dokonce mimo fotbalovou sezonu.

---

4 https://www.youtube.com/watch?v=MSqr9lpTN_Q. Poslední změna 18.01.2014 [cit. 12.03.2017].

3.3 Historie a vývoj diváckého násilí

Historie diváckého násilí sahá až do starověku, kdy se vyskytovalo při gladiátorských hrách. Mimo ně se ve starověkém Římě začínaly objevovat různé skupinové hry, které byly charakteristické soubojem o míč. Například hra s názvem harpaston byla dosti podobná dnešnímu fotbalu.

První jisté zmínky o hře, při které bylo do míče kopáno nohou, pochází z Anglie. Někteří historici tvrdí, že hru, která by se dala přirovnat k dnešnímu fotbalu, přinesli do Anglie římské legie. Jiní odborníci tvrdí, že hra se dostala do Anglie v souvislosti s nájedzy Dánů a Vikingů. Smolík ve svém díle uvádí, že Vikingové poté, co se vylodili na anglickém pobřeží, vyplnili vesnice, zavraždili mnoho obyvatel, a při návratu ke svým lodím hráli s jejich uřezanými hlavami fotbal [29, str. 25].

Ve dvanáctém století se fotbal začal objevovat také mimo Velkou Británii. Postupně se začal hrát ve Francii, Itálii a dalších státech. Ze čtrnáctého století pochází první zmínky o násilí při fotbalových zápasech v Anglii. Několik králů (například Edward II., Edward III. a později také Henry IV.) se pokoušeli prosadit zákaz pořádání zápasů. Důvodem byl násilné projevy, vandalismus, rvačky a nepokoje.

Současná podoba a charakter diváckého násilí je spojena se změnami společnosti a vznikem sportovních klubů na přelomu devatenáctého a dvacátého století. V dobách svého vzniku se vyskytovalo výhradně na sportovištích (stadionech), ale postupem času se začalo přesouvat také do ulic a na další veřejně přístupná místa. Divácké násilí prochází soustavně vývojem a změnami.

Zabývat se detailně historií a vývojem tohoto fenoménu v různých státech Evropy, případně světa, by jistě přesahovalo rámec této práce. V této kapitole bych ale rád rozebral vývoj v ČR (Československu), což je pro potřeby mé práce zásadní a dále bych se rád zmínil, alespoň stručně, o Velké Británii, která je nejen kolébkou fotbalu, ale také diváckého násilí.

3.3.1 Velká Británie

Vznik moderní formy diváckého násilí spadá do Velké Británie, konkrétně Anglie, počátku šedesátých let dvacátého století. Přesné datum však není známo. Počátek organizovanosti radikálních fanoušků byl předpokladem vzniku jednotlivých chuligánských skupin a gangů. Tyto skupiny si postupem času začaly, kromě vazeb na fotbalový klub, vytvářet i vlastní identitu a tím vytvořily základ chuligánské scény. Vývoj této scény probíhal právě od počátku šedesátých let dvacátého století, byť někteří autoři konstatují, že násilí se vyskytovalo již dříve.

Na konci padesátých a počátkem šedesátých let minulého století se v Londýně začali objevovat tzv. mods. Jednalo se o mladší muže, kteří reprezentovali pracovní třídu a byli posedlí a fascinovaní americkými a evropskými (kontinentálními) módními styly [17, str. 42]. Tito jedinci kladli důraz na úhlednost a eleganci a také na styl vhodný pro návštěvu zaměstnání, školy, kulturních akcí, ale i pro trávení volného času.

Postupem času však část, především mladších, členů mods neudržela krok s konzumním stylem života a začalo docházet k rozdělení do dvou odlišných skupin. První skupina (módní mods) se stále věnovala reprezentativnímu, oslňujícímu stylu oblékání, druhá skupina (tvrdí, či gang mods) vytvořila jakýsi předstupeň hnutí skinheads. Její členové začali postupně nosit stále kratší vlasy, džíny, šle, košile a vysoké pracovní boty. Později byla tato uniformita tolik typická pro skinheads.

Hnutí skinheads se objevuje v roce 1967 a z počátku se mu říkalo hard-mods. Skinheadské skupiny se začali objevovat postupně po celé Británii. Jejich styl byl založen především na návštěvách rockových koncertů, pití alkoholu (především piva), rvačkách a také návštěvách fotbalových zápasů. Postupem času začali stále více vystupovat proti přistěhovalcům a realizovali proti nim různé akce (napadání, vyhrožování apod.).

Skinheadi, jako fanoušci svého fotbalového klubu, se střetávali s radikálními příznivci jiných klubů a snažili se před nimi bránit své „teritorium“, které představovalo například okolí stadionu.

Koncem šedesátých let se začaly formovat větší skupiny skinheads a začaly doprovázet fotbalové kluby (Liverpool, Everton, Leeds United) na venkovní utkání. V tomto období se objevují první incidenty na fotbalových stadionech. Jednalo se o potyčky mezi

fanoušky, vběhnutí na hrací plochu, za účelem přerušení utkání a začalo také docházet ke střetům s policií. Také začaly být vypravovány speciální vlaky pro fanoušky na jejich cestách za fotbal, ve kterých často docházelo k vandalství.

V sedmdesátých letech se, na základě policejních represí a činnosti pořadatelských služeb, přesouvalo násilí z fotbalových stadiónů do ulic. Různé mládežnické subkultury přestaly do chuligánské scény promlouvat tolik jako v šedesátých letech a radikální fanoušci opouštěli vizáž skinheads. Zvýšila se míra patriotismu a radikalismu skupin ligových i divizních klubů. Nejspíš nejznámější chuligánkou skupinou v Anglii tohoto období byla F-troop v rámci fotbalového klubu Millwall FC. Byla organizována, měla řád a její členové byli známí nekompromisností a tvrdostí.

Divácké násilí bylo v sedmdesátých letech v Anglii již dosti rozšířeným sociálním jevem, který měl za následek snížení návštěvnosti fotbalových utkání. Kvůli řádění chuligánů byly klubům zavírány stadiony a hrozily jim pokuty. Následná protiopatření byla efektivní. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let byly střety na tribunách již spíše výjimkou, ale násilí se přesunulo za brány stadiónů.

Projevy diváckého násilí se začaly v tomto období objevovat také v jiných státech Evropy. To mělo souvislost s výjezdy anglických fanoušků v rámci utkání evropských pohárů a reprezentace.

Docházelo také k politizaci některých chuligánských skupin k pravicovému extremismu. Především se jednalo o příklon k ultrapravicové Národní frontě (National Front). Radikální fanoušci začali na zápasech prezentovat své extrémní názory (nacionalismus, xenofobie). Jednalo se o rasistické nářky a slovní útoky na hráče tmavé pleti, jejichž počet v anglické lize vzrůstal. Postupně se začaly objevovat i slogany, projevy a symbolika spojená s nacismem (například hajlování). Mezi nejradikálnější skupiny v tomto ohledu patřili chuligáni West Hamu, Leedsu, Millwallu a Chelsea.

V osmdesátých letech docházelo ke kulminaci anglického chuligánství a diváckého násilí. Na fotbalových stadionech došlo k celé řadě incidentů, které měly hrůzné následky. Asi nejtragičtější byl rok 1985. V květnu tohoto roku došlo ke dvěma událostem při, kterých zemřelo dohromady 98 lidí.

První se udála 11. května 1985 v anglickém Bradfordu. Zde se na stadionu Valley Parade uskutečnilo fotbalové utkání 3. anglické divize domácího Bradford City a Lincoln City FC. Stadion byl tehdy před rekonstrukcí a na jeho velmi špatný stav se upozorňovalo již dlouho. Na stadionu bylo přibližně 11.000 diváků, když asi 5 minut před koncem prvního poločasu, vypukl na jedné z tribun požár. Vzhledem k tomu, že tribuna byla dřevěná a panovalo ten den větrné počasí, Požár se rychle rozšířil. Navíc na stadionu chyběli pořadatelé, kteří by prchajícím lidem otevřeli uzamčené východy. Hasiči byli na místě za několik minut, ale v tu dobu již byla z tribuny ohnivá koule. Následným vyšetřováním bylo zjištěno, že příčinou vzniku požáru byl odhozený nedopalek cigarety. Na stadionu tehdy našlo smrt celkem 56 lidí a následky tragédie vedly k uzavření několika stadionů s nevyhovujícím stavem po celé Anglii. Byly také přijaty nové bezpečnostní předpisy [11].

Obr. 3 – Požár stadionu v Bradfordu [24]

Druhou, známější, tragickou událostí, která se stala synonymem fotbalového chuligánství a otřásla celým fotbalovým světem, bylo fotbalové utkání finále Poháru mistrů evropských zemí mezi anglickým FC Liverpool a italským Juventusem Turín. Utkání se konalo 29. května 1985 na Heyselově stadionu v Bruselu. Ještě před samotným utkáním napadly skupinky anglických chuligánů kameny italské fanoušky. Následovala panická reakce v sektoru, která vyústila v prolomení zdi stadionu. Důsledkem zřícení zdi, ušlapání a rvaček přišlo o život 42 lidí, dalších přibližně 250 bylo zraněno.

Obr. 4 – Stadion Heysel, Brusel, květen 1985 [21]

Následným vyšetřování belgické policie bylo zjištěno, že někteří radikální fanoušci Liverpoolu byli ozbrojeni. Dále že vstupenky do sektorů byly prodávány jak anglickým, tak italským fanouškům a také se objevily spekulace o vhodnosti volby pořadatelského stadionu. Díky televizním záběrům byli někteří z anglických útočníků identifikováni a postaveni před belgický soud. Po této události bylo rozhodnuto o vyloučení všech anglických klubů z evropských soutěží na dobu pěti let. Pověst anglického fotbalu, díky řádění chuligánů Liverpoolu, značně utrpěla.

I po těchto událostech se nadále vyvíjela anglická scéna radikálních fanoušků. Došlo k mnoha jednotlivým incidentům a narušení veřejného pořádku. Docházelo k vytvoření přátelských družeb mezi jednotlivými tábory a skupinami. Tyto se navzájem podporovali při domácích i venkovních zápasech. Na druhou stranu ale také vznikla nepřátelství, v některých případech můžeme mluvit i o nenávisti mezi jednotlivými skupinami. Největší rivality panovala mezi chuligány při klubech Tottenham a Chelsea, Manchester United a Manchester City, Tottenham a Arsenal, Millwall a West Ham.

V tomto období vznikla jedna z nejznámějších a nejradikálnějších chuligánských skupin. Jednalo se o Headhunters (Lovci lebek) při fotbalovém klubu Chelsea FC. Pro tuto skupinu byla typická velmi dobrá organizace a hierarchie. Její akce byly pečlivě

připravovány a měly většinou závažné následky. Někteří členové této skupiny se později angažovali v neonacistické a teroristické organizaci Combat 18.⁵

Tab. 2 – Hlavní chuligánské skupiny ve Velké Británii [17]

Fotbalový klub	Chuligánská skupina	Poznámky
Birmingham City	Zulu Warriors	Jsou známí propojení s organizovaným zločinem
Chelsea	Headhunters	Úzká propojenost s mezinárodní chuligánskou scénou, vazby na neonacisty
Milwall	Bushwhackers F-Troop	Členové ve středním věku
Cardiff City	Soul Crew	Propojení s organizovaným zločinem
Stoke City	Naughty Forty	Zapojena do závažného násilí
West Ham United	Inter City Firm	Vazby na neonacisty
Leeds United	City Firm	Úzká propojenost s mezinárodní chuligánskou scénou, početně jedna z největších skupin

Na konci osmdesátých let byla ve Velké Británii přijata mnohá opatření proti diváckému násilí. Jednalo se například o zlepšení práce pořadatelské služby, zákaz prodeje alkoholických nápojů během zápasů a vybavení stadionů kamerovými systémy.

Tato opatření se promítla i do devadesátých let, kdy došlo k jistému uklidnění situace. Nedochovalo již k takovým výtržnostem a násilí na stadionech. Aktivity chuligánů se začali čím dál více přesouvat do ulic měst a odlehlých míst (například předem domluvené fyzické střety). Začal se také využívat trest zákazu vstupu na fotbalová utkání odsouzených fanoušků. Projevy rasismu a xenofobie na stadionech však pokračovaly i v této době.

⁵ Combat 18 je militantní a teroristická organizace. Čísla 1 a 8 znamenají iniciály Adolfa Hitlera. Organizace vznikla na začátku 90. let ve Velké Británii a její členové mají na svědomí několik teroristických akcí.

V roce 1999 ve Velké Británii vstoupil v platnost Football Disorder Act (zákon o fotbalovém výtržnictví). Ten zakládá možnost uložit problémovým fanouškům se zákazem vstupu na fotbalové zápasy, aby se hlásili v den utkání na policejním oddělení [17, str. 63].

Přes přijatá opatření, která vedla k razantnímu snížení počtu případů diváckého násilí, je chuligánská scéna ve Velké Británii, především v Anglii, stále aktivní. Svědectvím toho jsou události z loňského Mistrovství Evropy (EURO 2016) ve Francii. Především v Marseille došlo k násilným střetům mezi anglickými a ruskými chuligány. Nicméně nutno podotknout, že v tomto případě došlo k vyvolání násilí spíše ruskými radikály, kteří se v rámci turnaje sjednotili napříč celou ruskou scénou.

3.3.2 Česká republika

Problém diváckého násilí zasáhl i území naší republiky. S ohledem na dynamické procesy je však velmi obtížné přiřadit atributy tohoto fenoménu do obecnějších kategorií či typologií. České chuligánské skupiny neustále hledají jakási pravidla své existence. I proto je charakterizování „našich“ radikálních fanouškovských skupin velmi obtížné. Přispívá k tomu také nevyhraněnost a malá vyprofilovanost fanoušků. Například rozdělení chuligánů a ultras, které je napříč kluby rozdílné. V rámci některých skupin jsou ultras jasně odděleni od chuligánů (AC Sparta Praha), jinde zase sledujeme značné prolínání obou skupin (SK Slavia Praha), kdy se i členové ultras účastní například domluvených fyzických střetů.

Ve vývoji fotbalového chuligánství v ČR lze rozlišit dvě základní etapy vývoje. První z nich je možno nazvat prechuligánskou etapou neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu. Jednalo se o vesměs nahodilé incidenty páchané jednotlivci či nesoudržnými skupinami. Tato etapa trvala od počátku fotbalu v českých zemích na přelomu 19. a 20. století až do poloviny devadesátých let 20. století. V jejich druhé polovině se po britském vzoru konstituovaly při několika klubech konzistentní skupiny se specifickými názvy a začala druhá etapa moderního fotbalového chuligánství v ČR [29, str. 124].

I na našem území se tak postupem času stalo divácké násilí i s dalšími jeho negativními jevy, včetně rasismu, společenským problémem. Prvním významnější událostí, která se stala v roce 1985, byly výtržnosti a poškození vlaku fanoušky AC Sparta Praha při jejich cestě na fotbalové utkání do Banské Bystrice. O této události byl v roce 1987 natočen

film „Proč?“, který však probudil ještě větší zájem tehdejší mládeže o chuligánství a ve druhé polovině osmdesátých let došlo k navýšení protiprávního jednání v souvislosti s diváckým násilím.

Zásadní vliv pro vývoj chuligánství byly listopadové události roku 1989 a následná změna politického režimu. Se svobodou přišel i nárůst sebevědomí a agresivity u radikálních fanoušků. Personální obměny policie a dalších bezpečnostních složek, stejně jako jejich částečná dezorientace v nových poměrech, se nepříznivě projeví na schopnosti efektivně bojovat s diváckým násilím. V tomto období začali fotbalová utkání navštěvovat členové hnutí skinheads a na české stadiony se tak ve větší míře vyskytovaly projevy rasismu a neonacismu. Po revoluci se také začaly objevovat první tiskoviny radikálních fanoušků. Zřejmě první zin byl vydán v roce 1991. Jednalo se o tiskovinu Ostravský Bazal, kterou příznivci FC Baník Ostrava vydávají do současné doby [17, str. 133].

V průběhu devadesátých let se zvyšovala agresivita chuligánů. Příkladem může být případ z roku 1994, kdy v rámci přesunu chuligánů Brna z fotbalového utkání v Benešově došlo ke konfliktu s vojákem, který se zastal jednoho z cestujících. Vojáka chuligáni zbili a poté ho vyhodili ven z jedoucího vlaku. V kolejišti ho poté usmrtil projíždějící rychlík.

Poslední případ z devadesátých let, který bych zde rád zmínil, se udál v srpnu roku 1999. Tehdy došlo u Ostravy k napadení vlaku s fanoušky olomouckého klubu ostravskými chuligány. Ti začali házet na vlak dlažební kostky a při tomto zasáhli nezúčastněnou dvaatřicetiletou ženu, která neměla s fotbalem nic společného. Žena utrpěla vážná poranění hlavy a bojovala v nemocnici o život. Policii se nakonec podařilo pachatele útoku dopadnout [8].

Koncem devadesátých let vzniklo v ČR několik chuligánských skupin a gangů se stabilními názvy i členy. Pravidelně se účastnily fotbalových zápasů a především výtržností a potyček se skupinami jiných klubů. Zřejmě prvním pojmenovaným gangem byl Brigáda Drápek z Lasičky, který vznikl při AC Sparta Praha [17, str. 134].

Na současné české scéně vystupuje spousta chuligánských skupin většinou při prvoligových klubech. Avšak i v rámci druhé ligy nalezneme kluby, v rámci kterých se vytvořily radikální skupiny (například FC Baník Ostrava, SFC Opava). Skupiny jsou různě početné, některé dosahují řádově pouze jednotlivců, některé několik desítek stálých členů.

Radikální fanoušci se zapojují i do jiných nezákonných aktivit. Jedná se například o vydírání, obchod a distribuci omamných a psychotropních látek a anabolik atd. Tyto látky jsou přiváženy především z Polska, kde se čeští chuligáni pokouší navázat kontakty s polskými fanoušky. Polsko je v současné době na evropské špici chuligánství a čeští hooligans by rádi navázali užší kontakty a spolupráci (tzv. družby) s Poláky. V rámci některých klubů již družby fungují několik let. Jedná se například o FC Baník Ostrava a GKS Katowice, SFC Opava a Slask Wroclaw.

Největší bitky mezi chuligány se dnes odehrávají v drtivé většině mimo stadiony. Výjimkou bylo řádění chuligánů Baníku Ostrava při domácím utkání proti Spartě Praha v březnu 2014. O poločasové přestávce se pokusili napadnout ostravští radikálové, podpořeni polskými chuligány z Katowic, sektor hostů. Při tomto vytrhávaly sedačky, házeli pyrotechniku a poškodily ploty, které oddělovaly sektory. Následně událost přerostla v konflikt s policií, která během opatření zadržela třicet fanoušků. K vážnějším zraněním naštěstí nedošlo, škody byly odhadnuty na cca 150.000,- Kč [10].

Obr. 5 – Stadion Bazaly, Ostrava, březen 2014 [33]

Další incident, který se netýká fyzického střetu mezi fanoušky, ale odehrál se na stadionu, bylo výtržnictví fanoušků SK Slavia Praha při domácím pohárovém utkání proti SK Sigma Olomouc v květnu 2011. Fanoušci pražského klubu tehdy o poločasové přestávce vstoupili na hrací plochu a požadovali vyjádření zástupců o aktuálním stavu v klubu, zejména v otázce jeho vlastnictví. Vyjádření jednoho z představitelů je však neuspokojilo, naopak spíše roznítilo a radikální fanoušci začali demolovat zařízení stadionu. Pronikli do jeho útrob, z V.I.P. odcizili jídlo a pití, vystříkali hasicí přístroje. I tato událost si vyžádala

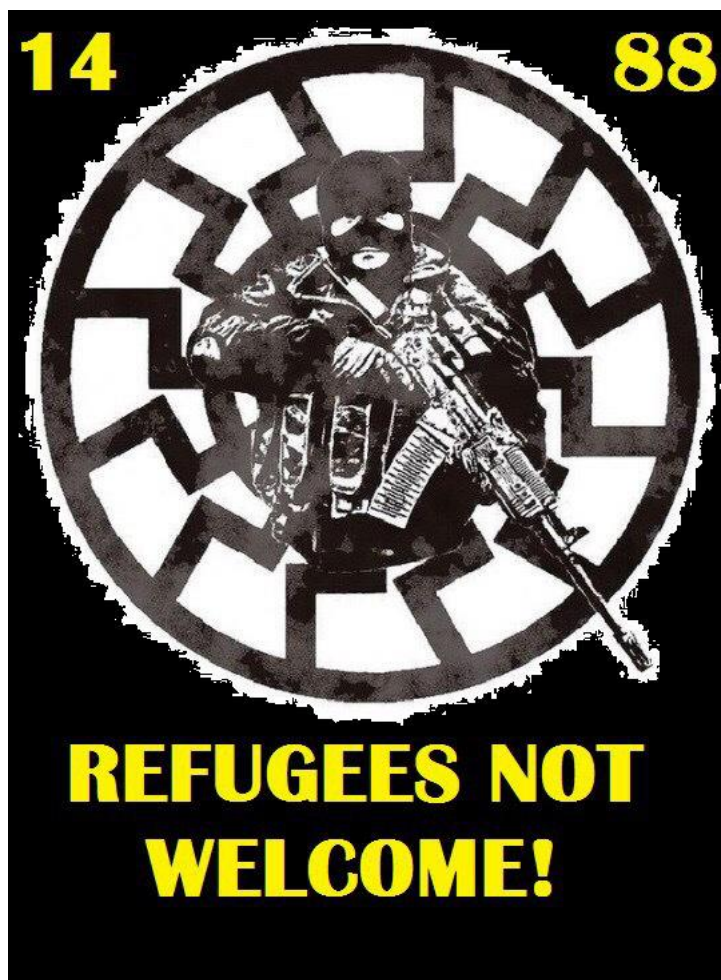
zárok policie, utkání se nedohrálo a následně bylo kontumováno ve prospěch SK Sigma Olomouc [31].

V rámci aktuálních trendů českého chuligánství se předem domluvené fyzické střety uskutečňují zásadně nejen mimo stadiony, ale i mimo města. Fanoušci je nejčastěji domlouvají na polích či loukách nebo v lesích. Zkrátka tam, kde střety nevyvolají tak velký zájem veřejnosti a policie. Rvačky bývají různě početné. Od malých (5 na 5), přes střední (20 – 50 radikálů na každé straně) až po ty velké (byly zaznamenány střety i 150 chuligánů na každé straně). Naštěstí při nich většinou nebyvají užívány zbraně, jako je tomu například v Holandsku, Rusku, Polsku či Srbsku. Nicméně i tak dochází často k závažným zraněním, především zlomeninám končetin, otřesům mozku a tržným ranám.

Ultras a hooligans žijí v představě, že jsou v podstatě neustále sledováni a odposloucháváni policií. Proto je v rámci jejich komunikace, při domlouvání srazů, bitek a dalších aktivit, hojně využíván internet, sociální sítě (facebook, twitter) a moderní komunikační aplikace (WhatsApp, Viber), které se dají mnohem obtížněji monitorovat.

Co se týče současného politického rozložení na české chuligánské scéně lze konstatovat, že drtivá většina skupin je více, či méně apolitického, ale hlavně ultrapravicového smýšlení. Mezi přední české ultrapravicové radikály patří skupiny při klubech AC Sparta Praha, FC Baník Ostrava, SFC Opava, SK Slavia Praha, FC Zbrojovka Brno, SK Sigma Olomouc. Asi jediní radikální fanoušci, kteří se prezentují, jako levicovní jsou při klubu Bohemians Praha 1905 (družba s německým FC St. Pauli), i když i v rámci tohoto klubu existuje chuligánská skupina Berserk složená z pravicových extremistů.

Z výše uvedeného je patrné, že i na dnešních českých stadionech dochází v hojně míře k projevům rasismu a xenofobie. Terorismus v Evropě v nedávné době a současná migrační krize negativně ovlivňuje chování nejen radikálních fanoušků. Často při zápasech dochází k použití choreografie vyjadřující odpor k islámu a uprchlíkům. Není výjimkou, že hanlivé skandování a pokřiky proti islámu, proroku Mohamedovi znějí nejen ze sektoru „kotle“, ale i z jiných částí stadionu. I na fotbalových zápasech jsme zaznamenali kampaň Refugees not welcome, kterou prezentují neonacisté a další pravicovní extremisté.

Obr. 6 – Leták kampaně pravicových extremistů „Refugees not welcome!“ [36]

Obr. 7 - Leták kampaně pravicových extremistů „Refuges, welcome to Europe“ [34]

Níže je uvedena tabulka s názvy nejvýznamnějších a nejpočetnějších chuligánských skupin při některých českých fotbalových klubech. Jsou zde uvedeny skupiny aktivní i zaniklé, každopádně zásadní z pohledu diváckého násilí. Tabulku jsem sestavil na základě svých osobních znalostí prostředí. Studium odborné literatury jsem totiž zjistil, že autoři některé skupiny uvádějí mylně. Navíc role některých uváděných skupin nejsou, nebo nebyly,

dle mého názoru, na české scéně tak zásadní, aby byly zmiňovány v této práci. Naopak, aktivity jiných, neuváděných skupin, jsou zcela zásadní.

Tab. 3 – Přehled chuligánských skupin a jejich družeb (přátelství) [autor, 17]

Název fotbalového klubu	Název chuligánské skupiny	Družba, přátelství
AC Sparta Praha	Falanga, Prague Boys, Youth Firm, Brigáda Drápek z Lasičky, Veteranos Pirates, Rafani, City Boys	FC Nitra, FC VSS Košice
SK Slavia Praha	Youngsters, Red White Supporters, Old School Boys, Sešívaná mládež, Tribuna sever ⁶	Dříve družba s polským Gornik Walbrzych
Bohemians Praha 1905	Berserk, Tornado Boys, Baroví povaleči, Banditos	
FC Baník Ostrava	Apple Commando, Silesian Hunters, Chebská Brigáda	GKS Katowice
SFC Opava	Bulldog Corps, Opavští chalupáři	Slask Wroclaw
FC Zbrojovka Brno	Johny Kentus Gang, Orthodox Fans Brno, Torcida	ŠK Slovan Bratislava, FC Viktoria Plzeň
SK Sigma Olomouc	Hovada Zubr, NS (Nové Sady) Commando	
FK Baník Most	Brux Vandals	
FC Viktoria Plzeň	Service Squad, Alkoturisté, Výjezdáci	FC Zbrojovka Brno, ŠK Slovan Bratislava

⁶ Tribuna sever je označení v podstatě pro všechny ultras v rámci SK Slavia Praha. Lze konstatovat, že se jedná o celý kotol fanoušků za brankou, který dosahuje několik stovek členů. Název byl odvozen od názvu tribuny (severní) stadionu, odkud tito fanoušci sledují domácí utkání.

3.4 Divácké násilí z pohledu práva

V souvislosti s diváckým násilím při fotbalových i dalších sportovních událostech dochází i k takovému jednání, které někdy více či méně porušují či ohrožují zájmy chráněné zákonem. Při méně závažných případech se jedná o přestupky, při závažném porušení či ohrožení je skutek kvalifikován jako trestný čin. Pro správné posouzení skutku a jeho kvalifikaci je potřeba se vždy zabývat jeho všemi znaky a okolnostmi.

Nelze taxativně stanovit všechny formy a projevy diváckého násilí, protože v podstatě se může jednat o libovolné činy směřující proti zájmům chráněným zákonem a jsou spojeny s aktivitami radikálních fanoušků. Přesto níže je uveden výčet typických projevů, které mohou naplňovat skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku. Jedná se například o:

- užití násilí proti fanouškům znepráteleného klubu přímo na stadionu,
- předem domluvené fyzické střety zneprátelených skupin radikálů,
- přímé akce proti restauracím a barům, kde se nacházejí fanoušci jiného klubu,
- verbální i fyzické útoky na členy pořadatelské služby a také na policisty,
- vstup na hrací plochu,
- poškozování vybavení stadionu (vytrhávání sedaček, vylamování plotů atd.),
- poškozování majetku při přesunech na stadion, nebo po utkání,
- vhazování různých předmětů na hrací plochu v průběhu utkání,
- rasistické či xenofobní projevy směřované vůči hráčům či fanouškům.

Z výše uvedeného výčtu jednotlivých projevů je zřejmé, že protiprávní jednání v souvislosti s diváckým násilím lze rozdělit do tří okruhů. Jedná se o delikty (trestné činy nebo přestupky) násilné, majetkové a skutky, které se dají označit za typické (symbolické) pro problematiku diváckého násilí. Níže budou stručně popsány a rozebrány ty nejčastěji páchané.

3.4.1 Trestné činy

Ve zvláštní části trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), ve které jsou stanoveny skutkové podstaty trestných činů, není obsažena žádná samostatná Hlava či díl, kde by byly zvlášť upraveny trestné činy, které přímo souvisejí s diváckým násilím. Tyto činy jsou zařazeny do různých Hlav. Jedná se především o trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (Hlava X), trestné činy proti majetku (Hlava V) a především trestné činy proti životu a zdraví (Hlava I) [22, str. 25].

Typické pro popisované trestné činy je to, že pachatel je ve většině případů páchá společně s dalšími osobami. Ze samotné podstaty navštěvování fotbalových zápasů a jiných sportovních utkání, je charakteristickým rysem určitá skupinovitost. Osoby, které spáchaly trestný čin, jsou proto často posuzováni jako účastníci [38, § 24], či spolupachatelé [38, § 23].

Co se týče místa spáchání protiprávního jednání, není vždy nutné, aby k němu došlo přímo na místě sledování konkrétní sportovní události nebo stadionu. Pro mnoho projevů je typické, že k nim dochází mimo stadiony a sportoviště (pole, lesy, parkoviště, ulice měst, parky, nádraží apod.).

Jednání, které je obligatorním znakem skutkové podstaty každého trestného činu a charakterizuje jeho objektivní stránku, bývá v souvislosti s diváckým násilím velmi pestré a rozmanité.

3.4.1.1 Výtržnictví

„(1) Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh organizovaného sportovního utkání, shromáždění nebo obřadu lidí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) opětovně, nebo

b) jako člen organizované skupiny.“ [38, § 3528].

Výtržnictví je nejčastěji páchaným trestným činem v souvislosti s diváckým násilím, proto jsem ho také zmínil na prvním místě. Jako jediná skutková podstata reflektuje fenomén problematiky, a sice tím, že mezi příklady hrubé neslušnosti uvádí i rušení přípravy nebo průběhu organizovaného sportovního utkání. Trestný čin je také možno spáchat napadením jiného, například verbálně urážkou, nebo fyzicky násilným jednáním.

Pod pojmem hrubá neslušnost je chápáno v podstatě jakékoliv jednání, které porušuje pravidla občanského soužití a zásady občanské morálky. Výtržností je pak jednání, které ohrožuje veřejný pořádek.

Zásadní podmínkou je to, že k hrubé neslušnosti nebo výtržnosti musí dojít veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném. Tímto místem se rozumí každé místo, kde se může vyskytnout širší okruh lidí a kde se také zpravidla tyto osoby v době spáchání činu vyskytují. Není však nutné, aby veřejnost projev výtržnictví přímo sledovala. Stačí, když veřejnost mohla pozorovat vzniklé následky skutku (rozbité výlohy, poškozené dopravní prostředky, zranění osob atd.).

3.4.1.2 Násilí proti úřední osobě

„(1) Kdo užije násilí

a) v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo

b) pro výkon pravomoci úřední osoby,

bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až šest let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se zbraní,

b) ublíží-li takovým činem jinému na zdraví, nebo

c) způsobí-li takovým činem větší škodu.

(3) Odnětím svobody na tři léta až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví, nebo

b) škodu velkého rozsahu.

(4) Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná.“ [38, § 325].

Tato skutková podstata má za cíl chránit výkon pravomoci úředních osob před některými specifickými útoky.

Pojem úřední osoba je v trestním zákoníku upraven v ust. § 127. V souvislosti s diváckým násilím se jedná především o příslušníky Policie České republiky (PČR) a strážníky obecní policie. Násilí směřované vůči těmto osobám musí předcházet výkonu pravomoci, nebo k němu musí dojít při výkonu pravomoci.

Násilím se pak rozumí použití fyzické síly pachatele k překonání vůle nebo zamezení odporu. K jeho naplnění nepostačuje například jen uchopení rukou za oděv, ale musí se jednat o násilné projevy (například úder rukou, kop apod.).

Zbrání se je rozuměno vše, co může učinit útok proti tělu důraznější. Pokud by pachatel svým jednáním způsobil smrt, muselo by se jednat pouze o nedbalostní jednání. Pokud by pachatel jednal v úmyslu osobu usmrtit, jednalo by se o naplnění skutkové podstaty vraždy.

3.4.1.3 Ublížení na zdraví

„(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) na těhotné ženě,

b) na dítěti mladším patnácti let,

c) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti,

d) na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně zdraví, nebo na jiném, který plnil svou obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, nebo

e) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.“ [38, § 146].

Uvedená skutková podstata tohoto trestného činu je typická pro divácké násilí. Jejím objektem je zájem společnosti na ochraně lidského zdraví, kterým se rozumí běžná funkce lidského těla včetně jeho orgánů.

Pojem „ublížení na zdraví“ trestní zákoník definuje v ust. § 122. Je to stav porušení zdraví nebo jiné onemocnění, které znesnadňuje tělesné nebo duševní funkce, nikoli jen na krátkou dobu a který vyžaduje lékařské ošetření. Dále je v tomto ustanovení vymezen pojem těžká újma na zdraví (například zmrzačení, ochromení údu, zohyzdění, poškození důležitého orgánu, delší dobu trvající porucha zdraví atd.).

Z hlediska subjektivní stránky nepostačuje fakt, že pachatel jednal úmyslně, musí být prokázáno, že jeho úmysl směřoval ke způsobení ublížení na zdraví [22, str. 31].

3.4.1.4 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

„(1) Kdo veřejně hanobí

a) některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo

b) skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) nejméně se dvěma osobami, nebo

b) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.“ [38, § 355].

Chráněným zájmem této skutkové podstaty jsou základní lidská práva a svobody, která jsou zaručena všem bez rozdílu rasy, jazyka, národnosti, příslušnosti k etnické skupině apod. Hanobením se rozumí urážlivý projev, který například zesměšňuje či znevažuje některý národ nebo skupinu lidí. K projevu musí dojít veřejně.

V souvislosti s diváckým násilím se setkáváme především s různými vulgárními pokřiky, skandováním a urážlivými choreografiemi. V poslední době jsme na českých stadionech zaznamenaly projevy nesnášenlivosti hlavně vůči muslimům a islámu obecně.

Dalšími trestnými činy, se kterými se setkáváme v rámci této problematiky, jsou například rvačka (ust. § 158 tr. zákoníku), poškození cizí věci (ust. § 228 tr. zákoníku), podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (ust. § 356 tr. zákoníku), založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (ust. § 403 tr. zákoníku), projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (ust. § 404 tr. zákoníku) a popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocida (ust. § 405 tr. zákoníku).

Některé trestné činy, které nedosahují následků takové intenzity, mohou být posuzovány jako přestupky.

3.4.1.5 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

V souvislosti s diváckým násilím nelze nezmínit jeden z trestů, který je možno uložit za projevy fotbalového chuligánství. Tento účinný nástroj v boji proti radikálním fanouškům je účinný od 01.01.2010 a nalezneme ho v ust. § 76 trestního zákoníku:

„(1) Soud může uložit trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce až na deset let, dopustil-li se pachatel úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce.

(2) Jako samostatný trest může být trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě pachatele uložení jiného trestu není třeba.

(3) Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje účast na stanovených sportovních, kulturních a jiných společenských akcích.“ [38, § 76].

Z výše uvedeného vyplývá, že trest zákazu vstupu na sportovní akce (v souvislosti s diváckým násilím především zákaz vstupu na fotbalová utkání) může být velmi účinným opatřením k zamezení násilí. Musí být však správně aplikován a doplněn o další povinnosti pro odsouzeného. V praxi se běžně stává, že odsouzený fotbalový fanoušek, kterému je uvedený trest uložen v nedostatečném rozsahu, začne navštěvovat například fotbalová utkání rezerv svého klubu v nižších soutěžích, jiná sportovní odvětví, ve kterých jeho oblíbený klub účinkuje (jedná se o futsal, hokej, ale zaznamenali jsme výskyt fanoušků i na zápasech ženské házené a volejbalu).

Dále by měly být v odsuzujícím rozsudku zohledněny další skutečnosti mající vliv na efektivitu trestu. Mám na mysli především letní a zimní přestávky, kdy neprobíhají fotbalové soutěže. Došlo k případům, že odsouzenému byl uložen trest zákazu vstupu na utkání v délce šesti měsíců, kdy tato doba připadla na celou zimní přestávku. Reálně tak odsouzený přišel jen o tři utkání v jarní části.

Významnou roli má také Probační a mediační služba ČR (PMS), která zpracovává probační program pro odsouzené. Tento program by měl obsahovat povinnost hlásit se před zájmovým fotbalovým zápasem na policejním oddělení, aby tak odsouzený skutečně dostal svému trestu.

Odsuzující rozsudek by měl v sobě obsahovat zákaz vstupu nejen na domácí utkání, ale také všechna venkovní i mezinárodní (Evropská liga, Liga mistrů), dále postihnout i další sporty a nejen fotbal. Nemělo by se jednat také pouze o utkání ligová, ale i pohárová a nesoutěžní (přípravná).

Ust. § 76 trestního zákoníku umožňuje uložit trest v délce až deseti let. Dle mého názoru se jedná o naprosto dostačující dobu. V současné době však bývá odsouzeným uložen trest většinou na spodní hranici. Často se jedná například jen o šest měsíců nebo jeden rok. Myslím si, že tato doba je nedostatečná z hlediska nápravy odsouzeného a délka trestu by se měla pohybovat alespoň kolem tří let. Samozřejmě je nutno zvážit všechny okolnosti spáchaného trestného činu (intenzita útoku, následek, motivace, způsob provedení atd.).

Trest zákazu vstupu na utkání by mohl být ukládán častěji, v podstatě pokaždé když je trestný čin spáchán v souvislosti s diváckým násilím. Není podmínkou, že k jednání musí dojít na stadionu při utkání. Trest lze uložit i za trestný čin, ke kterému dojde před nebo po utkání, ale musí se jednat o příčinnou souvislost se sportovní akcí.

V lednu 2017 evidovala PMS ČR celkem 72 fanoušků, kteří měli soudem uložen trest zákazu vstupu na fotbalová utkání. Pro zajímavost, před EURO v červnu 2016, jsme evidovali cca 90 zákazů. V tabulce níže jsou uvedeny počty fotbalových fanoušků s tímto trestem v rámci jednotlivých fotbalových klubů. Z ní je patrné, že absolutně největší počet fanoušků s trestem zákazu vstupu má FC Baník Ostrava.

Tab. 4 – Počet uložených trestů zákazu vstupu na fotbalová utkání [autor]

Fotbalový klub	Počet fanoušků s trestem zákazu vstupu na utkání
FC Baník Ostrava	30
SK Slavia Praha	11
AC Sparta Praha	8
SFC Opava	5
FC Viktoria Plzeň	4
FC Zbrojovka Brno	4

Bohemians Praha 1905	3
FC Fastav Zlín	2
FK Baník Most	2
FC Hradec Králové	2
SK Dynamo České Budějovice	1

3.4.2 Přestupky

„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“ [37, § 2].

Co se týče zavinění, tak k odpovědnosti za přestupek postačuje zavinění z nedbalosti, nestanoví-li přestupkový zákon, že je třeba zavinění úmyslného. To je zásadní rozdíl od trestného činu, kde je tomu naopak.

Radikální fanoušci se při svých aktivitách nejčastěji dopouští tří níže uvedených přestupků. Jedná se o přestupky korespondující s některými trestnými činy, ale jejich následek a škodlivost nejsou tak intenzivní, aby mohly být kvalifikovány jako trestné činy.

3.4.2.1 Přestupek proti veřejnému pořádku

Tento přestupek nalezneme v ust. § 47 a může se dopustit ten, kdo například ruší noční klid, vzbudí veřejné pohoršení, znečistí veřejné prostranství, neoprávněně založí skládku atd. V rámci diváckého násilí jsou však zásadní ustanovení uvedená v prvním odstavci pod písmeny a), f) a g).

„Přestupku se dopustí ten, kdo

a) neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci,“ [37, § 47].

S porušením tohoto ustanovení se v praxi setkáváme asi nejčastěji. Dochází k němu především při pochodech a přesunech fanoušků na utkání. Častokrát jsou fanoušci

opakovaně vyzývání, aby nepoužívali pyrotechniku, aby prokázali svou totožnost a další. Za tento přestupek lze uložit pokutu do výše 5.000,- Kč.

Další významné ustanovení tohoto přestupku nalezneme v prvním odstavci pod písmenem f):

„f) poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání veřejných tělovýchovných, sportovních nebo kulturních podniků anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice,“ [37, § 47].

Toto ustanovení se týká, mimo jiné, přímo „sportovních podniků“, to znamená různých sportovních událostí, včetně fotbalových zápasů. Zmiňovanými podmínkami se rozumí například návštěvní řády stadionů, které zakazují používat pyrotechniku. V případě, že fanoušek pyrotechniku při utkání použije, může mu být uložena sankce právě za tento přestupek. Sankce může být uložena do výše 3.000,- Kč.

Poslední ustanovení tohoto přestupku, které se přímo týká diváckého násilí, nalezneme v prvním odstavci pod písmenem g):

„g) jako návštěvník před zahájením organizovaného sportovního utkání, v jeho průběhu nebo při jeho zakončení má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jeho identifikaci,“ [37, § 47].

Toto ustanovení zakazuje fanouškům zahalovat si obličej například šálami, kuklami, kapucemi atd. Jedná se o velmi diskutabilní ustanovení, které naráží na to, kdy je již obličej osoby zahalen tak, že není možná její identifikace. Jedná se například o případy, kdy si fanoušek nasadí na hlavu čepici, na oči tmavé sluneční brýle a přes ústa si omotá klubovou šálu. Oproti tomu nasazení kukly je zcela zřejmé porušení tohoto ustanovení. Za tento přestupek lze uložit pokutu do výše 10.000,- Kč.

Obr. 8 – Zamaskovaní fanoušci SK Slavia Praha [32]

3.4.2.2 *Přestupek proti občanskému soužití*

Tento přestupek nalezneme v ust. § 49 a z hlediska diváckého násilí jsou významná první tři ustanovení, která říkají:

„(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,

b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,

c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním,“
[37, § 49].

Se všemi třemi uvedenými formami jednání v rámci tohoto přestupku se setkáváme velmi často. Za přestupek podle písmene a) lze uložit pokutu do výše 5.000,- Kč, za písmeno b) a c) do výše 20.000,- Kč.

3.4.2.3 Přestupek proti majetku

Poslední relevantní přestupek je uveden v ust. § 50. Významné pro problematiku diváckého násilí je hned první forma jednání uvedená v prvním odstavci pod písmenem a):

„(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

a) úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí,“ [37, § 50].

Z ustanovení vyplývá, že přestupek se lze dopustit několika způsoby jednání. Rozhodující je v tomto případě výše způsobené škody, která je 5.000,- Kč. V případě, že by způsobená škoda byla vyšší, skutek by byl posuzován jako trestný čin (například krádež, poškození cizí věci, podvod). Za přestupek lze uložit pokutu do výše 15.000,- Kč.

3.5 Analýza získaných poznatků

V předchozích kapitolách této práce jsem se pokusil vymezit některé zásadní pojmy k problematice diváckého násilí, nastínil jsem rozdělení jednotlivých osob, které se zde vyskytují, dále příčiny tohoto fenoménu, věnoval jsem se také historickému vývoji a to zejména ve Velké Británii, kde tento druh násilí vznikla a vývoji v naší republice. Zanalyzoval jsem nejvýznamnější události v Evropě a ČR a také právní náhled na problematiku, především z trestního práva.

Ze získaných poznatků je zřejmé, že divácké násilí v moderní podobě je společenským problémem již několik desetiletí. Ve Velké Británii, kde vzniklo, s ním mají úřady i široká veřejnost největší zkušenosti. Díky nim však tato země urazila největší kus cesty v boji proti tomuto druhu násilí z celé Evropy. Osobně jsem se čtyřikrát zúčastnil bezpečnostního opatření ve Velké Británii (Liverpool 2011, Glasgow 2011, Londýn 2013, Southampton 2016) v souvislosti s fotbalovými zápasy. Jednalo se o tři utkání evropských pohárů AC Sparta Praha a jedno kvalifikační utkání reprezentace. Tato utkání pokaždé navštívilo několik desítek tisíc diváků a fanoušků (například Liverpool – 42.000, Glasgow – 51.000). Ani v jednom případě jsem nezaznamenal větší narušení veřejného pořádku ze strany anglických, případně skotských fanoušků. V průběhu utkání nedošlo ani k jednomu použití pyrotechniky či projevům rasismu a nesnášenlivosti. Nejvíce mě však zaujal počet nasazených policistů. V Liverpoolu to bylo například 56 policistů a to včetně dopravní

policie, V Glasgow byl počet jen o několik policistů vyšší. Myslím si, že kdyby se podobné utkání, s takovým počtem diváků, konalo třeba v Praze, policie by povolávala posily i z dalších krajských ředitelství.

Dále ze zjištěných poznatků vyplývá, že se daří zamezovat projevům násilí přímo na stadionech. Chuligáni přesouvají své aktivity do ulic měst a na odlehlá místa. Ve městech často dochází k náhodným potyčkám mezi fanoušky, různým formám výtržnictví a také ke krádežím a loupežím. Předem připravované rvačky se většinou uskutečňují mimo města na polích, loukách apod.

Co se týče postihování za divácké násilí, lze konstatovat, že v ČR disponuje právní systém několika účinnými nástroji. Jedná se o skutkové podstaty některých trestných činů a přestupků, pod které lze toto protiprávní jednání podřadit a především trest zákazu vstupu na fotbalová utkání, který lze odsouzeným uložit. Problémem však zůstává jeho správná a efektivní aplikace.

Mezi další získané poznatky je značná politizace české chuligánské scény. Přesto, že jsme zaznamenali snahy některých, především mladších a začínajících, radikálů o apolitické postoje, nakonec se drtivá většina z nich přikloní k radikálním politickým názorům. To je dáno zejména historickým vývojem problematiky, kdy starší chuligáni, kteří vyznávají ultra politické názory, ovlivňují ty mladší. Jak již bylo výše uvedeno, téměř celá česká scéna je ultrapravicová, jediným českým klubem podporovaným anarchisty a antifašisty je Bohemians Praha 1905. Mezi chuligány s nejvíce nacionalistickými a neonacistickými názory můžeme uvést ty při klubech AC Sparta Praha, FC Baník Ostrava, SFC Opava, SK Sigma Olomouc, FC Zbrojovka Brno a SK Slavia Praha. Vliv radikálních politických názorů je však fenoménem nejen ČR, ale celé Evropy.

4 Cíl práce a hypotéza

Cílem této práce je popsat současnou problematiku v ČR. Na základě zjištěných poznatků prohloubit vědomosti tohoto fenoménu, provést analýzu problémů s diváckým násilím na stadionech i mimo ně, analýzu právních nástrojů a norem, hlavně z pohledu českého trestního práva a především navrhnout opatření, která by vedla k efektivnímu nastavení boje s diváckým násilím a poklidným průběhům různých sportovních událostí, především fotbalových utkání.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že cíl práce bude jednak deskriptivního charakteru (popisný) a jednak technického charakteru (analýza a nastavení relevantních opatření).

Hypotézou je konzistentní předpoklad umožňující vědecké vysvětlení nějakého jevu, který nelze nikdy dokázat. Může být jen potvrzena nebo falzifikována. Hypotézou, nebo-li předpokladem, této práce je tvrzení, že současná problematika diváckého násilí v ČR je odpovědnými osobami a úřady vnímána a je vůči ní aktivně přistupováno. Přesto však může dojít k efektivnějšímu a aktivnějšímu přístupu všech zúčastněných. Zejména tím, že budou identifikovány a odhaleny nedostatky politiky diváckého násilí, které budou následně odstraněny. Místo nich budou přijaty nové právní normy a další akty, které usnadní postup v rámci problému.

Hypotéza předpokládá, že dojde ke zjištění nedostatků v činnosti pořadatelských služeb, vlastníků stadionů, policie, soudů, fotbalových klubů a Fotbalové asociace České republiky (FAČR).

5 Metodika

Dříve než se začnu zabývat metodami, které jsem ve své práci použil, uvedu zdroje informací a dat významných k provedení zvolených metod. Tato práce vychází z mého dlouholetého zájmu o problematiku diváckého násilí a jsou zde použity různé zdroje informací, se kterými jsem se doposud setkal ať již v souvislosti s mou policejní praxí, nebo obecným zájmem o věc.

5.1 Zdroje dat

Zdroje dat v použitých metodách této práce jsem rozdělil na dvě základní skupiny, podobně jako ve své práci Čarnogurský [7, str. 31]. První skupinou jsou primární zdroje dat a druhou skupinu tvoří sekundární zdroje dat. Mezi primární zdroje lze zařadit například přímá pozorování fotbalových zápasů na stadionech i chování fanoušků mimo ně, neformální rozhovory s fanoušky a policejní činnosti včetně procesních úkonů v rámci trestního nebo přestupkového řízení. Do skupiny sekundárních zdrojů pak patří odborná literatura a další publikace, zákony, interní akty řízení, směrnice a periodika.

5.1.1 Primární zdroje dat

5.1.1.1 Přímá pozorování fotbalových zápasů

Během své policejní praxe a studia vysoké školy jsem se zúčastnil několika stovek fotbalových utkání. Jednalo se především o soutěžní utkání první a druhé ligy, dále utkání poháru FAČR, reprezentace (přípravná i kvalifikační), Evropské ligy a Ligy mistrů. Zúčastnil jsem se také několika bezpečnostních opatření v zahraničí v rámci evropských pohárů, ve kterých účinkovaly pražské kluby. V roce 2012 jsem byl vyslán jako spotter na fotbalové EURO do Polska a v roce 2016 jsem v rámci EURO ve Francii působil jako vedoucí týmu spotterů a přímo jsem se tak podílel na bezpečnostním opatření v souvislosti s těmito turnaji.

Na uvedených zápasech bylo prováděno pozorování, které lze označit za přímé a někdy také skryté. Bylo zaměřeno především na fotbalové fanoušky, jejich aktivity na

stadionech i mimo ně a projevy diváckého násilí. Dále byla pozornost zaměřena i na činnost pořadatelských služeb, jejich personální složení, počty pořadatelů a také na činnost policie při zákrocích proti fanouškům.

Cílem pozorování bylo rozpoznat jednotlivé formy násilného chování fanoušků, preventivní opatření (prohlídky a kontroly při vstupech) a represivní opatření prováděná v praxi.

5.1.1.2 Neformální rozhovory s fanoušky

Během své služby v rámci problematiky extremismu a diváckého násilí jsem měl šanci několikrát hovořit s přímými aktéry. Jednalo se především o fanoušky AC Sparta Praha, SK Slavia Praha a Bohemians Praha 1905 a to jak fanoušky ultras, tak i chuligány. Tyto rozhovory se uskutečnily především při policejní činnosti (operativní pronikání, schůzky s informátory) a v průběhu fotbalových utkání. Vzhledem k tomu, že již na této problematice působím již řadu let, mám dobrou osobní znalost zájmových osob a tyto osoby také znají mě. Takže několikrát se stalo, že mě fanoušci vyhledali a žádali o radu, pomoc či chtěli sdělit nějakou informaci.

Měl jsem tak jedinečnou šanci nahlédnout do dění diváckého násilí z jiného úhlu pohledu. Často jsem zjistil informace k připravovaným akcím fanoušků a také informace z osobního života zainteresovaných, které mi pomohly částečně pochopit podstatu a příčiny diváckého násilí.

5.1.1.3 Policejní činnosti

V souvislosti s policejní činností jsem získal spoustu cenných informací. Tyto informace pramenily z operativní činnosti (schůzky s informátory, operativní rozpracování), procesních úkonů (výsledky, úřední záznamy, ohledání místa činu a věci), obecného šetření a získávání informací z otevřených zdrojů (media, internet, sociální sítě).

Internet a sociální sítě jsou v dnešní době hojně využívány nejen radikálními fanoušky. Proto jsou tyto primární a otevřené zdroje plné různých informací, ze kterých

je nutné získat ty relevantní, tyto správně vyhodnocovat a použít. Lze konstatovat, že každá fanouškovská skupina v rámci významnějších českých fotbalových klubů, má své internetové stránky. Na celorepublikové úrovni se jedná o web www.hooligans.cz a www.supporters.cz. První z nich je čistě chuligánský a jsou zde zveřejňovány informace k chystaným a uskutečněným akcím, reporty z výjezdů a předem domluvených rvaček. Druhý web spíše reflektuje scénu ultras. Objevují se zde spíše fotografie sektorů fanoušků na stadionech, používání pyrotechniky, informace k počtům diváků na stadionech atd. Oba weby také mají své profily na sociální síti facebook.

V rámci klubové fotbalové scény pak nalézáme zajímavé informace na internetových stránkách jednotlivých skupin fanoušků. Jako příklad uvádím www.spartaforever.cz při AC Sparta Praha, www.tribunasever.cz při SK Slavia Praha, www.sektor1905.cz při Bohemians Praha 1905 a www.chachari.cz při FC Baník Ostrava. I na klubové scéně stále více radikálních fanoušků přesouvá své aktivity na sociální sítě, především facebook, twitter a youtube.

5.1.2 Sekundární zdroje dat

5.1.2.1 Odborná literatura o další publikace

Data získaná analýzou odborné literatury tvoří velký díl informací ke zpracovávané problematice v této práci. Všechna díla jsou uvedena v seznamu použité literatury. Vyzdvihl bych především monografii trojice autorů Suchánek, Smolík, Mareš, která se věnuje chuligánství a radikálním fanouškům, kdy zanalyzované poznatky z ní jsou použity v teoretické části práce.

Mimo odbornou literaturu byla data čerpána i z ostatních publikací. Jednalo se často o české i zahraniční materiály s fotbalovou, fanouškovskou a chuligánskou tematikou. Jako příklad mohu uvést literární díla J. Kinga *Fotbalová fabrika* (2003) a *Anglie hraje venku* (2006) a M. Knighta *Hoolifan: třicet let násilí* (2005). Dále je do této kategorie možno zařadit časopisy vydávané fanoušky, tzv. fanziny. Informace byly použity především z publikace *Ultras*, kterou vydávají fanoušci AC Sparta Praha. Mimo fanziny byly použity poznatky z dalších publikací, například *Slávistické noviny* a další tiskoviny vydávané v rámci jednotlivých fotbalových zápasů.

Využity byly i informace z běžných periodik různého druhu. Fenomén diváckého násilí začíná být v současné době pro tuzemská media opět aktuální téma. V práci se tak objevují data, poznatky a fotografie z internetových zpravodajských serverů, především www.idnes.cz a www.sport.cz.

Mezi sekundární zdroje řadím i shlédnuté filmografie. Jedná se o dokumentární filmy (například *Hooligans – zákon tribuny*, 2006, *Reportáž točená inkognito*, 2000) i běžné hrané filmy z prostředí fotbalových fanoušků (například *Hooligans*, 2005, *Chuligáni*, 2004, *Inkognito*, 1995).

5.1.2.2 Zákony a jiné právní akty

Z právního řádu ČR byla využita data především ze zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Dále byly využity poznatky z různých interních aktů (například Pokyn policejního prezidenta č. 191/2016, o diváckém násilí) a návštěvních řádů stadionů.

Co se týče evropských právních norem, bylo zanalyzováno především usnesení Rady Evropské unie 2016/C444/01, které se věnuje mezinárodní policejní spolupráci a opatření k předcházení násilí a výtržností a jejich zvládnání při mezinárodních fotbalových zápasech, které se týkají alespoň jednoho členského státu Evropské unie (EU). Toto usnesení upravuje postupy v souvislosti s mezinárodními reprezentačními zápasy (kvalifikační utkání, EURO) a také mezinárodními klubovými zápasy (Liga mistrů, Evropská liga), které jsou pořádány Unií evropských fotbalových asociací (UEFA).

Nezastupitelný význam mají také směrnice FAČR, Ligové fotbalové asociace (LFA) a především Dohoda o spolupráci k zajišťování bezpečnosti a pořádku při fotbalových utkání, která byla uzavřena mezi PČR, FAČR a LFA (Příloha 1).

5.2 *SWOT analýza*

Pro úspěšné strategické plánování je nezbytné poznat okolní prostředí a mít znalost o interních možnostech. Jednou z manažerských technik, která toto poznání umožňuje, je analýza SWOT. Jedná se o techniku strategické analýzy založené na vnitřních faktorech organizace a vnějších faktorech mimo ni [26, str. 24].

SWOT je akronym z anglického Strengths (přednosti – silné stránky), Weakneses (nedostatky – slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby), přičemž přednosti a nedostatky se vztahují k interním možnostem a kapacitám a naopak příležitosti a hrozby se vztahují k externímu prostředí [35, str. 35 – 36].

SWOT analýza je jednoduchý a koncepční rámec pro systematický rozbor zaměřený na definování podstatných faktorů, které ovlivňují strategickou pozici organizace [25, str. 78]. Tato metoda je použitelná u jakéhokoliv typu společnosti, tedy i ve veřejném sektoru a bezpečnostních složkách. SWOT analýza shrnuje strategicky nejrelevantnější informace či vize o okolním prostředí a jeho vývoji a dále o strategických schopnostech organizace. Při tomto je nutné rozlišit vnitřní faktory (silné a slabé stránky) a faktory vnější (příležitosti a hrozby), aby bylo jasné, jak dalece mohou být tyto faktory ovlivňovány [27, str. 104].

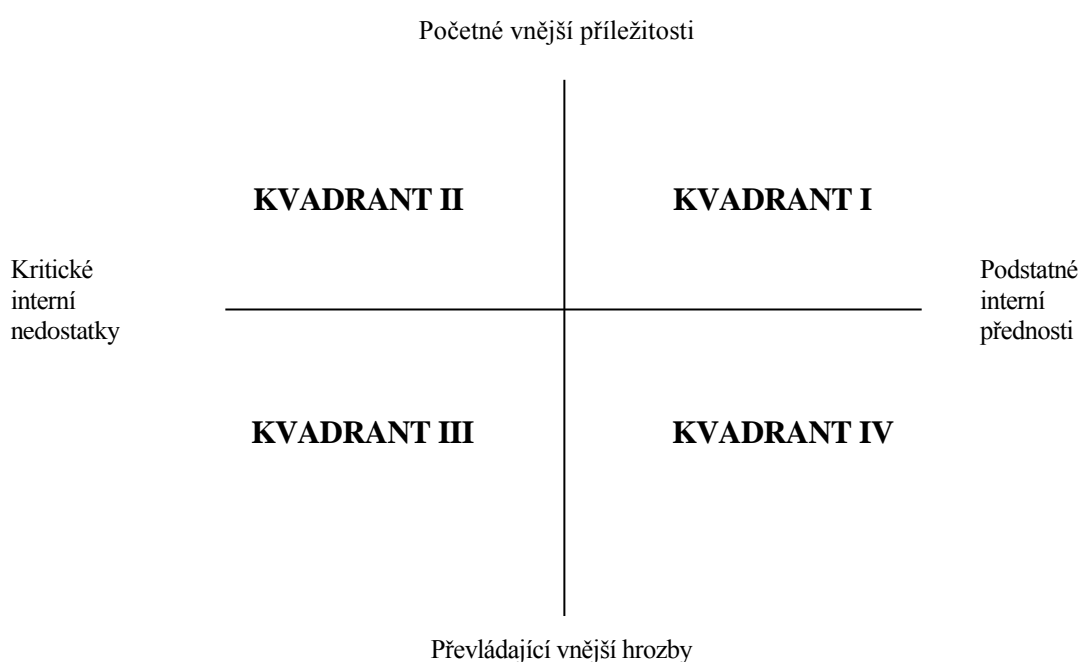
Silné stránky by se daly charakterizovat jako pozitivní vnitřní podmínky, které umožňují získat převahu nad konkurencí. Může se jednat například o kvalitní finanční zázemí, silný image, kvalifikovaní manažeři, kvalitní materiální vybavení apod.

Slabé stránky jsou naopak negativní vnitřní podmínky, které většinou směřují ke snížení výkonnosti organizace. Mezi ně lze zařadit například manažery s nedostatečnými schopnostmi, nedostatečné technické a materiální vybavení, absenci zdrojů, chyby ve vývoji a rozvoji.

Příležitosti jsou příznivé podmínky v okolním prostředí. Mohou to být pozitivní změny zákonů, získání nových technologií, zlepšení vztahů a spolupráce s partnery atd. Příležitosti by se měly posuzovat, jednak z pohledu současných podmínek, ale především z hlediska dlouhodobých aktivit.

Hrozby jsou opakem příležitostí, kdy se jedná o negativní podmínky v okolním prostředí. Hrozbami může být například negativní změna zákonů, vstup nového významného konkurenta na trh, odliv zaměstnanců, spolupracovníků a partnerů.

Po dokončení a vyhodnocení SWOT analýzy by měl být manažer schopen posoudit aktuální situaci společnosti a provést kroky a opatření k efektivní činnosti do budoucna. Ke znázornění výsledku a lepší orientaci mohou být použity čtyři následující kvadranty [35, str. 37].

Obr. 9 – Diagram analýzy SWOT [35, str. 39]

V kvadrantu I se prolínají interní přednosti s vnějšími (externími) příležitostmi. Kvadrant II značí neschopnost využití externích příležitostí pro interní nedostatky. Management organizace vnímá existenci příležitostí, ale není schopen je využít, například pro nedostatek zdrojů nebo kvalifikovaných pracovníků. Kvadrant III značí situaci, kdy externí hrozby ohrožují organizaci tím, že využívají některého jejího nedostatku. A konečně kvadrant IV zachycuje situaci, kdy vnější hrozba může poškodit interní přednost neboli silnou stránku organizace.

Analýza SWOT je užitečná například při tvorbě logických rámců pro hodnocení současné situace a budoucí pozice, ze kterých je dále možno sestavit strategické alternativy. Vzhledem k tomu, že analýza může být prováděna opakovaně, může konstatovat, které

vnitřní nebo vnější oblasti nabyly nebo naopak ztratily význam a obecně tak vede ke zvýšení výkonnosti organizace [35, str. 37 - 40].

Jakkoliv je SWOT analýza oblíbená a užitečná, má některá úskalí, která je nutno brát na vědomí. První negativem může být výsledek, který obsahuje dlouhý seznam možných silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí. V tomto výčtu pak mohou zaniknout podstatné faktory, které jsou pro organizaci důležité. Další nevýhodou je naopak velmi všeobecný výsledek, ze kterého se může vytratit podstata věci [27, str. 104 – 105].

Výše jsem charakterizoval zvolenou metodu, tedy SWOT analýzu, a popsal jsem přednosti i nevýhody. Níže zmíním interní faktory (silné a slabé stránky) a externí faktory (příležitosti a hrozby), ze kterých bude analýza vycházet a které budou použity ve výstupní matici. Při jejich stanovení a popisování jsem z části vycházel z díla Čarnogurského [7].

5.2.1 Interní faktory

5.2.1.1 Přednosti (silné stránky)

5.2.1.1.1 Inovace stadionů

Kvalita českých fotbalových stadionů se v posledních letech zvýšila. Kluby první a druhé nejvyšší soutěže musí splňovat přísné nároky kladené na jejich stadiony, respektive stadiony, na kterých hrají svá utkání. LFA, která je relativně novým subjektem a pořádá utkání první a druhé ligy, je v podstatě součástí FAČR a uděluje před každou sezonou potřebné licence umožňující konat utkání na konkrétních stadionech. V minulosti se stávalo, že některý klub, respektive jeho stadion, nesplňoval požadavky a své domácí zápasy musel odehrát na jiném stadionu v jiném městě. Někdy zase byla udělena výjimka kvůli nesplnění méně relevantních podmínek a klub mohl svá domácí utkání sehrát na domácím stadionu, ale musel v dané době nedostatky odstranit.

Mezi bezpečnostní prvky na stadionech, které se týkají diváckého násilí a bezpečnosti obecně, lze zařadit především dostatečně široký vnější perimetr (několik vstupních kontrol a prohlídek), striktně oddělené sektory fanoušků domácích a hostů (ploty), bezpečnostní kamerové systémy, návštěvní a provozní řády stadionů.

Z osobní zkušenosti mohu říci, že české fotbalové stadiony větších klubů jsou v rámci bezpečnosti na podobné úrovni jako státy střední a východní Evropy. V porovnání se západní Evropou (Velká Británie, Německo, Francie, Itálie) jsou však bezpečnostní prvky na nízké úrovni. Srovnání by snesl snad jen stadion Eden Arena, na kterém hraje svá utkání SK Slavia Praha.

5.2.1.1.2 Policejní činnost

Od roku 2009 se PČR neúčastní fotbalových zápasů přímo na stadionech. Tam zakročuje až v případě, kdy pořadatelská služba nezvládá svou činnost, její zásah není efektivní a dochází k většímu narušení veřejného pořádku. Pořádková (uniformovaná) policie však stále dohlíží na dodržování zákona vně stadionů. Provádí bezpečnostní opatření v souvislosti s příjezdem fanoušků, jejich pochody a vstupy na stadiony.

Zápasů a bezpečnostních opatření přímo na stadionech se i po roce 2009 účastní kriminalisté v civilu. Nejedná se o tajné policisty, ale o operativce, kteří mají dobrou osobní znalost rizikových fanoušků a monitorují a dokumentují jejich chování. Významná je i jejich preventivní úloha, protože většina ultras a hooligans tyto policisty zná a v jejich přítomnosti se většinou nedopouští protiprávního jednání.

Kriminalistům se také daří shromažďovat informace a poznatky (i z procesních úkonů) k rizikovým fanouškům a daří se jim předcházet, případně zakročit, vůči předem domluveným střetům a rvačkám.

5.2.1.1.3 Spolupráce jednotlivých subjektů

Mezi další silnou stránku jistě patří společný postup zainteresovaných subjektů. Jedná se o fotbalové kluby, FAČR, PČR, pořadatelské služby, PMS a fankluby. Každý z uvedených subjektů má své jasně vymezené úkoly a pravomoci k jejich plnění.

Většina fotbalových klubů, více či méně, komunikuje se svými ultras. Komunikace se týká zejména ultras aktivit (používání choreografií a pyrotechniky), kdy se fanoušci snaží ovlivňovat politiku klubů v souvislosti s jejich činností. Výsledkem někdy bývá tolerantnější přístup klubu vůči používání pyrotechniky na stadionech a to i přes porušení návštěvního řádu.

Přesto lze konstatovat, že všechny zainteresované subjekty se snaží společně postupovat proti diváckému násilí a jejich spolupráce je rok od roku na vyšší úrovni.

5.2.1.1.4 Právní normy

Jako poslední interní přednost uvádím poměrně vysokou úroveň právních norem, které jsou využívány v souvislosti s diváckým násilím. V ČR sice neexistuje konkrétní zákon, který by se věnoval přímo této problematice, ale normy obsažené v trestním zákoníku, trestním řádu, přestupkovém zákoně a dalších právních předpisech jsou účinné a dostačující (viz. výše). Jejich správná aplikace je významným prvkem v boji proti popisovanému fenoménu, ale na druhou stranu tomu může být i naopak. V případě špatné právní kvalifikace jednotlivých trestných činů a neúčelného trestání se může jednat o slabou stránku (viz. níže).

5.2.1.2 Nedostatky (slabé stránky)

5.2.1.2.1 Činnost pořadatelských služeb

Kvalita pořadatelské služby se sice pomalu zvyšuje, ale pořád zůstává jedním z hlavních nedostatků v boji s diváckým násilím. Osoby v těchto službách často nemají potřebné profesní schopnosti ke zvládnutí jejich činnosti. Většinou neprocházejí žádným školením ani výcvikem, jsou nedostatečně finančně ohodnoceny a to se pak podepisuje na jejich aktivitě na stadionech.

Práce pořadatelů je psychicky náročná a vyžaduje značnou odolnost. Nejednou jsem byl svědkem zcela neadekvátního postupu pořadatelů vůči fanouškům. Jejich jednáním dochází ke zbytečné eskalaci napětí a místo toho, aby se snažili situaci uklidnit, děje se přesný opak.

Dalším problémem je to, že v pořadatelských službách působí také bývalí i současní chuligáni a pravicoví extremisté. Tito jedinci se často uchylují k radikálnímu řešení konfliktů a chtějí si tzv. „bouchnout“. Příkladem může být nasazení pořadatele z řad radikálů SK Slavia Praha a pravicových extremistů na fotbalové utkání Bohemians Praha 1905, jehož fanoušci se povětšinou profilují jako ultralevicoví. Jeho přítomnost v pořadatelské službě pak, z části oprávněně, vyvolala slovní a také fyzické konflikty.

5.2.1.2.2 Nedostatečný monitorovací systém na stadionech

Jak bylo výše uvedeno, české fotbalové stadiony většinou splňují požadavky týkající se bezpečnosti diváků a fanoušků. To však neplatí zcela u všech stadionů v souvislosti s monitorovacím kamerovým systémem. Větší a bohaté kluby si mohou dovolit investovat do kvalitních kamerových systémů. Nicméně u menších klubů s menšími rozpočty je situace stále diametrálně odlišná. Na těchto stadionech je buď nedostatečné a nekvalitní monitorovací zařízení nebo zcela chybí. Je pak obtížné monitorovat příchod zájmových fanoušků na stadion, jejich pohyb a dění v jejich sektoru při utkání.

Nekvalitní kamerové systémy jsou důsledkem nedostatečného finančního zajištění klubů. Obecně se dá říci, že management raději upřednostní financování vyhřívaného trávníku před bezpečnostními prvky, protože jinak by klub nemohl odehrát domácí utkání na svém stadionu.

5.2.1.2.3 Nedostatek prevence a alternativ

Za další slabou stránku lze označit nedostatečnou komunikaci fotbalových klubů s fanoušky a jejich preventivní působení na ně. Kluby by se měly více snažit o to, aby si fanoušci uvědomovali, že jsou součástí jednoho „týmu“, že výsledky jsou také jejich zásluhou, ale na druhou stranu také to, že za jejich případné negativní chování bude klub finančně postižen a to bude také jejich zásluha.

Prevence by se neměla omezit pouze na postavení plotů mezi jednotlivými sektory na stadionu, ale měla by se odehrát i mimo sportoviště. Kluby by mohly pořádat více sportovně kulturních akcí pro mladé fanoušky, pro rodiny s dětmi (dny dětí, setkání s hráči, besedy, náborů).

Aktivnější by mohl být také přístup dalších subjektů. Specialisté na divácké násilí z řad PČR a úředníci PMS by mohli častěji pořádat přednášky a prezentace k problematice na středních školách.

5.2.1.2.4 Chybná právní kvalifikace a nedostatečné trestání

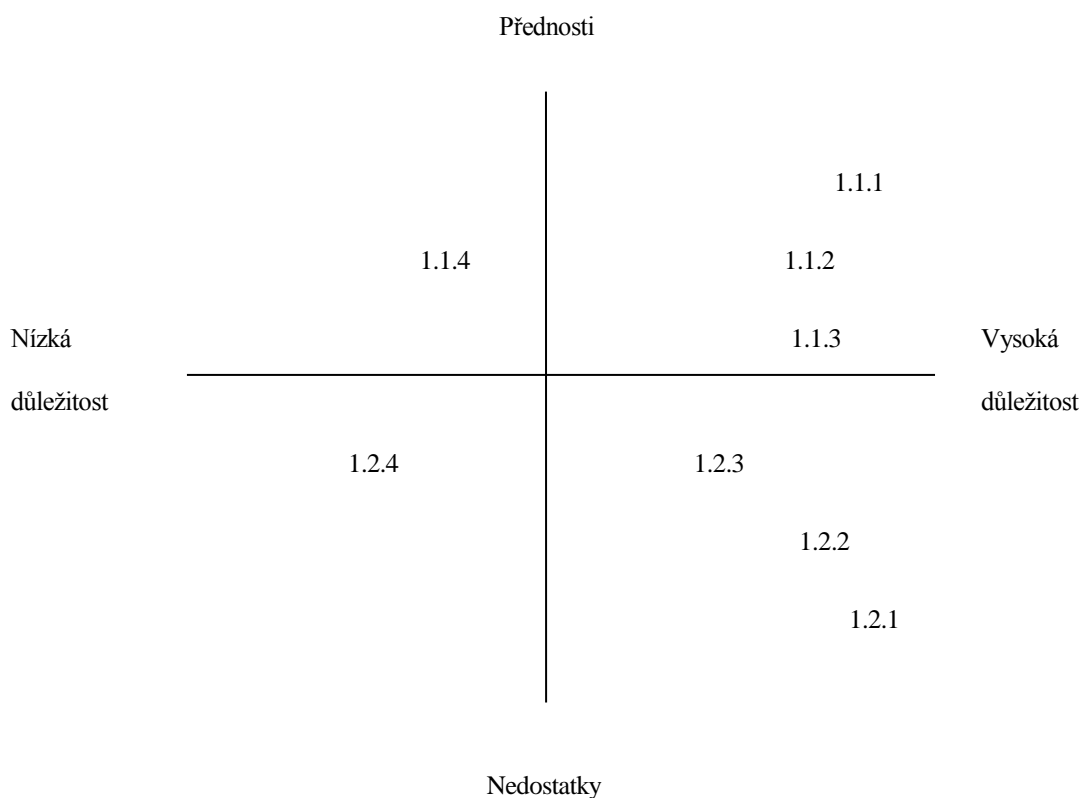
Jisté nedostatky nalézáme také v práci orgánů činných v trestním řízení a správních orgánů. Někdy jsou velice podobná, téměř stejná, jednání posuzována jako trestný čin, jindy zase jako přestupek. Jedná se nejčastěji o případy krádeží, loupeží a výtržnictví. Tyto trestné

činy mají k sobě korespondující protiprávní jednání uvedené v přestupkovém zákoně a často dochází k chybné kvalifikaci skutků. K dané problematice by měla být vypracována metodika vyšetřování, která by byla striktně dodržována.

Jistá právní nejistota panuje i při rozhodování soudů. Například v trestní věci, ve které jsem byl v postavení svědka, samosoudce odsoudil fanoušky za trestný čin výtržnictví. Ti následně podali proti trestnímu příkazu odpor a v nařízeném hlavním líčení ten samý soudce rozhodl o zastavení trestního stíhání a věc postoupil správnímu orgánu k projednání přestupku.

Dále je třeba zmínit, že ačkoliv je v dnešní době trest zákazu vstupu na sportovní akce již hojně využíván, není vždy správně formulován. Tento trest by měl postihnout pachatele trestného činu nejen ve vztahu k „jeho“ fotbalovému klubu, ale také ve vztahu k jiným sportovním odvětvím daného klubu (hokej, futsal, házená atd.). Měl by být uložen na dostatečně dlouhou dobu a měl by se týkat i venkovních a ne jen domácích zápasů. Zároveň by měl být uložen odsouzenému probační dohled a program a trest by měl obsahovat správné označení příslušných subjektů. V minulosti byl například uváděn již neexistující Českomoravský fotbalový svaz (ČMFS) místo FAČR apod.

Některé fotbalové kluby začaly také aplikovat zákaz vstupu pro fanoušky na základě práva „pána domu“. Jedná se o případy, kdy klub rozhodne o tom, že si nepřeje konkrétní osobu na svém stadionu. Většinou se jedná o fanoušky, kteří opětovně porušují návštěvní řád stadionu a dopouštějí se narušování veřejného pořádku a nebyl jim uložen trest zákazu vstupu soudem. Toto rozhodnutí se však děje na základě občanského práva a není zřejmé jakou, a zda vůbec, má oporu v zákoně a jak postupovat v případě, že fanoušek toto rozhodnutí poruší a utkání navštíví (v tomto případě by se nejednalo o maření úředního rozhodnutí).

Obr. 10 – Porovnání interních faktorů dle důležitosti⁷ [autor]

5.2.2 Externí faktory

5.2.2.1 Příležitosti

5.2.2.1.1 Sjednocený postup v rámci EU

Divácké násilí představuje problém napříč celou Evropou. EU se snaží sjednotit postup při potírání tohoto druhu násilí. Platné právní předpisy (především Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech a zvláště při fotbalových zápasech a usnesení Rady EU 2016/C444/01) nabízí členským státům možnost spolupracovat, sdílet informace a vyměňovat si poznatky v souvislosti diváckým násilím. Významným prvkem v budoucnu může být stále kvalitnější přímá mezinárodní policejní

⁷ Přednosti:

- 1.1.1 – Inovace stadionů
- 1.1.2 – Policejní činnost
- 1.1.3 – Spolupráce jednotlivých subjektů
- 1.1.4 – Právní normy

Nedostatky:

- 1.2.1 – Činnost pořadatelských služeb
- 1.2.2 – Nedostatečný monitorovací systém na stadionech
- 1.2.3 – Nedostatek prevence a alternativ
- 1.2.4 – Chybná právní kvalifikace a nedostatečné trestání

spolupráce při fotbalových zápasech v zahraničí ať již na klubové nebo reprezentační scéně. Této spolupráce se však musí účastnit specialisté na danou problematiku (tzv. spotteři), kteří mají dobrou osobní znalost fanoušků a disponují potřebnými znalostmi a zkušenostmi a nikoliv policisté bez těchto předností.

5.2.2.1.2 Využití nových technologií

Jisté příležitosti v boji proti diváckému násilí nabízejí i moderní a vyspělé technologie. Ty by se daly využít například při zabránění vstupu fotbalových výtržníků na stadiony. Kromě stále dokonalejších kamerových systémů a různých skenů obličejů by se mohlo jednat o čtečky krevního řečiště. Tato absolutní novinka je založena na zakódování krevního řečiště do počítačové řeči nul a jedniček. Fanoušek přijde u vstupu na stadion ke čtečce, přiloží svou dlaň a okamžitě dojde k jeho ztotožnění na základě předem vydané identifikační karty. Takto by se dalo efektivně zamezit vstupu na stadion osobám s uloženým trestem zákazu vstupu. Tuto technologii již například využil maďarský klub Ferencvárosz Budapest [2]. Nevýhodou tohoto systému je však jeho vysoká pořizovací cena, která by byla pro většinu českých klubů nepřijatelná.

Další využití vyspělých technologií by mohla zužitkovat také policie. Mohlo by se jednat například o stále kvalitnější kamerová a fotografická zařízení a další prostředky, včetně donucovacích. V současné době prochází testováním daleko dosahové zvukové zařízení - Long Range Acoustic Device (LRAD). Jedná se o účinný nástroj, který funguje na bázi vydávání pro člověka nepříjemného zvuku. Vysílá ohraničený zvukový paprsek v kuželu o úhlu 30 stupňů, frekvenci 2,5 kHz a hlasitosti 150dB [4]. Jeho velkou výhodou je to, že dokáže zasáhnout (díky kuželovitému paprsku) pouze osoby, na které je namířen. Jedinci stojící mimo dosah nijak postiženi nejsou. Tento systém je v současné době využíván bezpečnostními složkami a armádou USA i jiných států. LRAD byl PČR poprvé použit při řádění fotbalových chuligánů v Opavě dne 18.03.2017 a to s pozitivním výsledkem. Tento prvek by bylo možné používat při provádění policejních zákroků proti fanouškům mimo stadion a mohl by v budoucnu nahradit například vodní stříkače nebo zásahové výbušky.

5.2.2.1.3 Přijetí samostatného speciálního zákona

V českém právním řádu nalezneme v několika zákonech různá ustanovení, která se zabývají fenoménem diváckého násilí. Jedná se především o trestní zákoník, trestní řád, zákon o přestupcích a další. Dále problematiku upravují interní předpisy, dohody a smlouvy

mezi zainteresovanými subjekty. Jak jsem zmínil výše, český právní řád disponuje několika kvalitními normami, kterými je možno efektivně postupovat proti diváckému násilí. Přesto by speciální zákon k problematice mohl tento postup zefektivnit. Výhodou by bylo sjednocení všech významných okruhů v jeden předpis. Zákon by měl upravovat kontroly a prohlídky při vstupu na stadion, konkrétní „fotbalové“ trestné činy, přestupky a jiné správní delikty, zákaz vstupu na utkání a to včetně zákazu vycestovat radikálním fanouškům na utkání do zahraničí. Mohl by také obsahovat licenční a disciplinární řízení.

Ve Velké Británii byl podobný zákon (The Football Spectators Act) přijat již v roce 1989 a jeho význam je nezpochybnitelný. Za téměř třicet let účinnosti tohoto předpisu učinila Velká Británie velký posun a projevy diváckého násilí značně zredukovala. Podobným směrem by se mohla vydat i ČR.

5.2.2.1.4 Návrat policie na stadiony

Jako poslední příležitost, která může připadat v úvahu pro účinnější postup vůči diváckému násilí, zmiňuji možnost návratu policie na fotbalové stadiony. Do konce roku 2008 se PČR účastnila fotbalových zápasů přímo na stadionech. Celkem pravidelně prováděla zákroky pod jednotným velením, zásadně úspěšné. Policisté pořádkové služby však suplovali činnost pořadatelů a veřejnost se z části oprávněně ptala, proč má být policie placena z veřejného rozpočtu při plnění úkolů v souvislosti s fotbalovým zápasem, který je v podstatě soukromou akcí mezi dvěma kluby.

Avšak po událostech, které se odehrály na fotbalových zápasech v roce 2011 v Praze, 2014 v Ostravě a 2017 v Opavě, by otázka možné účasti pořádkové policie (a ne jen kriminální) mohla být opět aktuálním tématem. Musela by však mít dostatečnou podporu veřejnosti a ústavních činitelů (zákonodárců).

5.2.2.2 Hrozby

5.2.2.2.1 Mezinárodní koalice a družby

Díky volnému pohybu osob dnešní Evropou a také dostupným a levným dopravním prostředkům navštěvují radikální fanoušci čím dál více mezinárodní utkání. Při nich navazují kontakty s chuligány jiných klubů a vznikají tak snáze mezinárodní přátelství a koalice. České skupiny nejčastěji uzavírají družby s radikály ze Slovenska a především Polska

(hlavně FC Baník Ostrava, SFC Opava). Na našem území tak působí různé gangy z těchto zemí a to nejen v souvislosti s fotbalem. Je zřejmě otázkou času, kdy dojde ke vzniku koalic také se skupinami ze západní Evropy.

Získané poznatky ukazují, že zahraniční chuligáni, kteří přicestují do ČR, využívají své anonymity a dopouštějí se závažnějších deliktů než ti tuzemští.

5.2.2.2 Organizovaný zločin

Chuligáni se stále více začínají infiltrovat také do organizovaného zločinu. Jedná se především o drogovou, extremistickou a násilnou trestnou činnost. Jsou zapleteni do obchodování s drogami a anaboliky, jsou využíváni při různých formách vydírání (výpalné) a vyhrožování. Byly také zaznamenány vazby chuligánů na motorkářské gangy. V případě, že by došlo k užší spolupráci motorkářů a fanoušků, mohlo by docházet k mnohem závažnější kriminalitě. Zejména by se jednalo o obchod se zbraněmi, kuplířství, majetková trestná činnost a již zmiňovaná násilná kriminalita.

Provázanost diváckého násilí a organizovaného zločinu souvisí i s mezinárodními aktivitami chuligánů, jak je uvedeno výše. Například drogy a anabolika jsou do naší země přiváženy také polskými fanoušky v rámci družeb s českými skupinami.

5.2.2.3 Moderní komunikační technologie

Domlouvání fyzických střetů, místa srazů, pochodů a další komunikace probíhá mezi fanoušky dnes již zásadně v prostředí internetu. K tomuto slouží především sociální sítě (především Facebook) komunikační aplikace (WhatsApp, Viber). Pro policii je pak velmi obtížné získat informace k aktivitám fanoušků. Monitorování a odposlechy mobilních telefonů se většinou mívají účinkem, protože zásadní informace již tímto způsobem předávány nejsou.

S dalším rozvojem internetu obecně a především mobilních komunikačních aplikací budou bezpečnostní složky nuceny zásadně změnit charakter své práce.

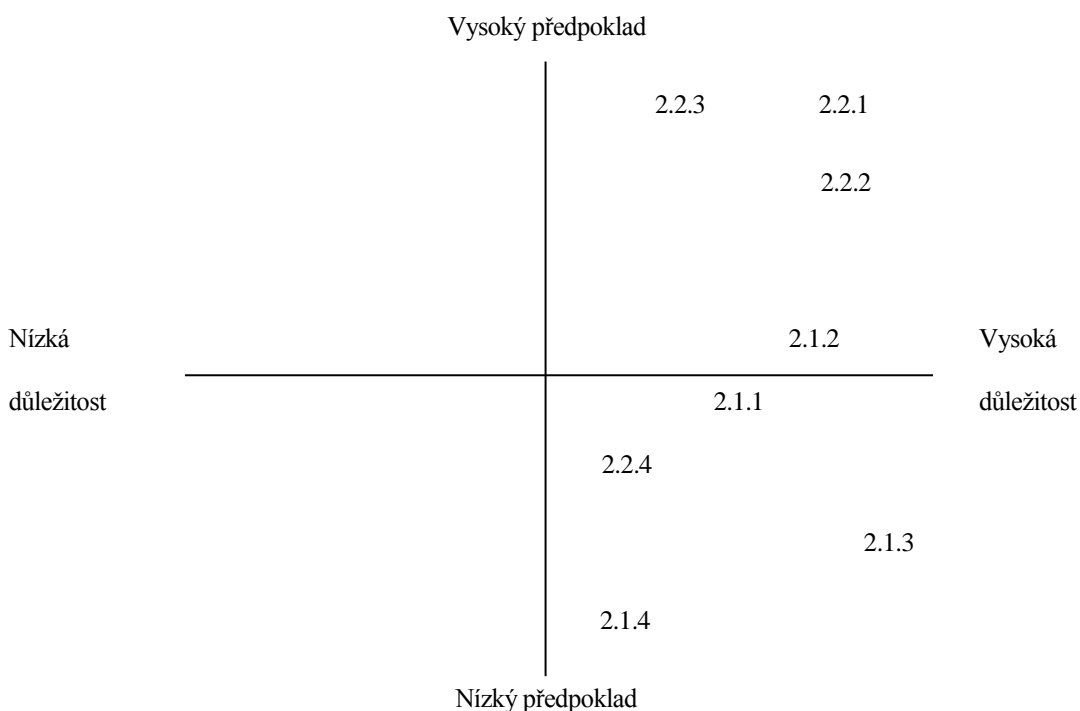
5.2.2.4 Četnější projevy rasismu a xenofobie

V souvislosti se současnou migrační krizí bude stále více docházet k projevům rasismu a xenofobie. Bude se jednat nejen o urážlivé choreografie a verbální projevy na

stadionech, především proti uprchlíkům, muslimům a islámu, ale může také docházet k fyzickým útokům na cizince a osoby s odlišným politickým či náboženským přesvědčením a vyznáním.

S těmito projevy pak může souviset nárůst nacionalismu a neonacismu mezi fanoušky i širokou veřejností. I na tyto hrozby se orgány činné v trestním řízení a další zainteresované subjekty musí připravit.

Obr. 11 – Porovnání externích faktorů dle důležitosti a předpokladus [autor]

s Příležitosti:

- 2.1.1 – Sjednocení postup v rámci Evropské unie
- 2.1.2 – Využití nových technologií
- 2.1.3 – Přijetí samostatného speciálního zákona
- 2.1.4 – Návrat policie na stadiony

Hrozby:

- 2.2.1 – Mezinárodní koalice a družby
- 2.2.2 – Organizovaný zločin
- 2.2.3 – Moderní komunikační technologie
- 2.2.4 – Četnější projevy rasismus a xenofobie

6 Výsledky

6.1 Výsledná matice SWOT analýzy

Na základě identifikace a vzájemného porovnání vnitřních a vnějších faktorů jsem sestavil výslednou matici použité SWOT analýzy. Tato matice bude následně použita při stanovení strategií dalšího postupu proti projevům diváckého násilí a predikci vývoje problematiky.

Tab. 5 – Matice SWOT analýzy [autor]

	Přednosti - silné stránky (Strengths) S	Nedostatky - slabé stránky (Weaknesses) W
Příležitosti (Opportunities) O	Inovace stadionů Sjednocený postup v rámci Evropské unie Policejní činnost Přijetí samostatného speciálního zákona	Činnost pořadatelských služeb Využití nových technologií Návrat policie na stadiony Nedostatečný monitorovací systém na stadionech
Hrozby (Threats) T	Spolupráce jednotlivých subjektů Mezinárodní koalice a družby Právní normy Organizovaný zločin	Nedostatek prevence a alternativ Četnější projevy rasismus a xenofobie Moderní komunikační technologie Chybná právní kvalifikace a nedostatečné trestání

6.2 Možné strategie

Z výsledku matice analýzy lze vytvořit čtyři strategie postupu. První strategie vychází z kombinace předností (silných stránek) a příležitostí (S – O) a znamenala by především zkvalitnění spolupráce na evropské úrovni. Byla by využita kooperace zainteresovaných evropských subjektů, jako je UEFA, zahraniční policejní složky, Rada EU, se subjekty tuzemskými, jako FAČR, PČR, Ministerstvo vnitra ČR, fotbalové kluby a další. Strategie by využila také moderní stadiony, jejich bezpečnostní prvky na vysoké úrovni a dále kvalitní činnosti policistů kriminální služby (spotterů). Velký podíl by mělo přijetí samostatného zákona o diváckém násilí, který by sjednotil všechny okruhy problematiky do jednoho kodexu.

Druhá strategie, která vychází z kombinace nedostatků (slabých stránek) a příležitostí (W – O), obsahuje v sobě prvky prevence i represe. Preventivní charakter strategie by představovalo zkvalitnění kamerových systémů na stadionech společně s lepší činností pořadatelských služeb, především při prohlídkách a kontrolách před vstupem na stadiony. Muselo by se také obměnit jejich personální složení. Naopak návrat policie na stadiony by směřoval především ke včasným a účelným zákrokům vůči fanouškům při narušení veřejného pořádku a představoval by tak represivní část strategie.

Strategie vycházející z kombinace předností a hrozeb (S – T) by se zaměřila na monitorování aktivit chuligánských skupin v souvislosti s jejich koalicemi a to včetně zahraničních. S tím by také souviselo získávání poznatků k jejich činnosti a trestné činnosti v prostředí organizovaného zločinu. Tato strategie by byla podpořena dostatečnými a kvalitními právními nástroji (odposlechy, sledování, trest zákazu vstupu).

Poslední formulovanou strategií je výsledek kombinace nedostatků a hrozeb (W – T). Jedná se o defenzivní strategii, která se zaměří hlavně na prevenci diváckého násilí. Aktivita bude přenesena na jednotlivé kluby, které budou více komunikovat se svými fanoušky, působit na ně a vytvářet obecnou osvětu. Svou úlohu zde však sehraje také policie, která zlepší právní kvalifikace jednotlivých skutků a vyšetřování trestné činnosti a dále státní zastupitelství a soudy, které budou rozhodovat o vině a ukládání trestu. V rámci strategie bude vytvořen centrální registr osob se zákazem vstupu na sportovní akce a také registr nejrizikovějších fanoušků.

Výše jsem definoval celkem čtyři strategie dalšího postupu vyvozené z matice SWOT analýzy. Tyto mohou být využity k lepší orientaci v problematice a dalšímu směřování činnosti subjektů, které se zabývají diváckým násilím. Vzhledem ke značné rozmanitosti, různým formám a struktuře problematiky by však v praxi byla nejspíš použita některá kombinace definovaných strategií. Při přijímání strategie by sehrála významnou roli aktuální politická situace, ochota spolupráce, finanční situace subjektů (především fotbalových klubů) a vnímání problému veřejností.

7 Diskuse

Na základě studia problematiky diváckého násilí, pozorování utkání na fotbalových stadionech, analýzou získaných poznatků, definováním vnitřních a vnějších faktorů, jejich komparací a následně provedenou SWOT analýzou jsem dospěl k výsledným strategiím, které by mohly být využity při dalším postupu.

Co se týče predikce dalšího vývoje problematiky lze konstatovat, že k projevům diváckého násilí bude docházet i v budoucnu, a to i přes veškerá uskutečňovaná opatření. Významnou roli sehraje internacionalizace radikálních skupin fanoušků, jako jsou mezinárodní družby a koalice. V souvislosti s tímto by největší problém představovalo převzetí názorů, způsobu a charakteru jednání a pohyb radikálních skupin především z Polska, Ruska a zemí bývalé Jugoslávie.

I nadále bude docházet k vzestupu popularity ultras, ze kterých budou následně rekrutováni hooligans. Zcela se neztotožňuji s názorem některých odborníků (např. ČARNOGURSKÝ [7]), že vlna ultras představuje alternativu k chuligánství. Na základě zjištěných poznatků a výsledků bylo zjištěno, že ultras lze jednoznačně podřadit pod rizikové fanoušky, kteří se dopouštějí protiprávního jednání s prvky diváckého násilí. Jedná se o hojné používání pyrotechniky na stadionech, skandování urážlivých a xenofobních pokřiků, různé formy výtržnictví a ojediněle i předem domluvené bitky.

K naplánovaným fyzickým střetům bude stále docházet na odlehlých místech mimo městskou zástavbu, tak jak je tomu nyní. Důvodem bude aktivní přístup policie při plnění jejích úkolů v rámci ochrany veřejného pořádku. K náhlým incidentům, krádežím a loupežím bude naopak docházet především ve městech před zápasy a po jejich skončení.

Ke komunikaci mezi radikálními fanoušky bude stále častěji docházet prostřednictvím mobilních aplikací a internetu. Pro bezpečnostní složky tak bude obtížnější monitorovat, odhalovat, zakročovat a vyšetřovat protiprávní jednání fanoušků.

Zásadnější změna se nejspíš nedá očekávat v činnosti státních zastupitelství a soudů. V nejbližší době zřejmě nedojde k ukládání trestu zákazu vstupu na utkání v dostatečné délce, tak aby uložený trest byl efektivní a odsouzený si uvědomil negativní dopad svého jednání a příště se ho již nedopustil.

Ani v aktivitách jednotlivých fotbalových klubů vůči svým fanouškům se nedají čekat významnější změny k lepšímu. Pořád bude docházet k bagatelizaci jejich jednání s tím, že se ho dopouštějí pouze jednotlivci, které fotbal nezajímá a nejsou to vlastně žádní fanoušci.

7.1 Návrhy řešení problematiky

V této části práce bych rád využil získané výsledky pro návrhy na řešení problematiky a pro definování účinných nástrojů využitelných v budoucnu. Tyto nástroje vycházejí částečně z vydefinovaných faktorů použitých ve SWOT analýze a částečně z policejní praxe a přímého pozorování fotbalových zápasů.

7.1.1 Činnost pořadatelských služeb

Pořadatelské služby by měly v rámci své personální činnosti podrobit nové zaměstnance kvalitnímu výběrovému řízení. Součástí tohoto řízení by měl být pohovor, vyplnění personálního dotazníku, předložení výpisu z rejstříku trestů. Ve spolupráci s PČR by mohli být uchazeči podrobeni lustracím v policejních databázích a evidencích. Takto by mohlo být zamezeno infiltraci extremistů a radikálních fanoušků do pořadatelských služeb.

Jednotliví pracovníci by měly být pravidelně školeni, aby získali potřebné znalosti a dovednosti v oblasti práva, bezpečnosti a etiky.

V současné době je aktuální téma stále pořadatelské služby v rámci jednoho klubu. V praxi by to znamenalo, že součástí klubu by byl jeden subjekt, který by zajišťoval bezpečnost a kontroly při domácích zápasech. Takový subjekt by si však mohly dovolit pouze nejbohatší české kluby, ale myšlenka to jistě není špatná.

Co se týče vlastní činnosti pořadatelů, nutno konstatovat, že ta představuje zásadní problém při potírání diváckého násilí. Největší nedostatky jsou především při kontrolách fanoušků před vstupem na stadion. Nejčastěji jsou prováděny pouze ručně bez využití detekčních přístrojů mnoha druhů (rámy, skenery, ruční detektory). Pro fanoušky tak

kontroly a prohlídky nepředstavují větší problém při pronášení závadových předmětů a pyrotechniky.⁹

V souvislosti s kontrolami je potřeba zmínit rozdílná pravidla na jednotlivých stadionech při vnášení různých fanouškovských předmětů (bubny, megafony, vlajky na tyčích, celosektorové vlajky atd.). FAČR by měla vytvořit striktní seznam předmětů, které by mohly být užívány fanoušky při jejich aktivitách. Tento seznam by platil pro všechny stadiony a předešlo by se tak nedorozuměním v jednotlivých případech.

Pro efektivní kontroly má zásadní význam široký perimetr kolem stadionu. V tomto prostoru lze pomocí mobilních plotů a zátarasů provést několik stupňů kontroly. Od obecné (kontrola vstupenky) přes osobní prohlídku až například po kontrolu detekčním rámem či jiným zařízením (ručním).

Další věcí, kterou musí pořadatelé zlepšit, je komunikace s fanoušky a případné zásahy proti nim při narušení veřejného pořádku. Při řešení různých problémů vede často jednání pořadatelů k větší eskalaci napětí. Mělo by tomu však být naopak. Členové pořadatelských služeb musí být schopni řešit problémové situace s nadhledem, jasnými pokyny a ne silou. To souvisí s personální obměnou, která by měla v rámci pořadatelských služeb proběhnout.

Pořadatelé musí být viditelně označeni reflexní vestou, případně rukávovou páskou (u vstupu V.I.P. apod.). Na vestách musí mít viditelná a čitelná čísla. Na základě seznamu pořadatelů s přidělenými čísly vest potom bude možno, v případě potřeby, ihned identifikovat jednotlivé členy pořadatelských služeb.

7.1.2 Stadiony

Fotbalové stadiony v ČR procházejí průběžnými rekonstrukcemi a inovacemi. S těmi se zkvalitňují i jejich bezpečnostní prvky (vstupy na stadion, dostatečně prostorné sektory, oddělující ploty). Přesto zdaleka ne všechny stadiony disponují kvalitní infrastrukturou významnou pro bezpečí diváků a fanoušků. Kluby a majitelé stadionů musí v budoucnu

---

⁹ Například při zatím posledním derby SK Slavia Praha vs. AC Sparta Praha dne 02.04.2017 došlo, přes zesílené kontroly před vstupem, k pronesení několika desítek kusů pyrotechniky. Při utkání pak byla tato pyrotechnika (světlice, dělobuchy a dýmovnice) použita oběma tábory fanoušků. Radikální fanoušci Sparty ji také vhadzovali na hrací plochu a chtěli tak docílit přerušení utkání, to se jim však nepodařilo.

investovat více finančních prostředků do jejich inovace, bezpečnostních kamerových systémů a dalších prvků a nejen do vyhřívání trávníku a osvětlení.

Otázkou do budoucna může být význam sektorů pro vlajkonoše (ultras) osazených sedačkami. Tito fanoušci v drtivé většině sledují utkání ve stoje. Navíc se jedná o nejvíce problémové sektory, kde dochází nejčastěji k zásahům pořadatelské služby či policie a sedačky jsou zde spíše na škodu a překážejí. V situacích masivního narušování veřejného pořádku dochází k jejich vytrhávání a ukopávání, jsou vhažovány na hrací plochu a po pořadateli, fanoušcích druhého klubu a policistech. Jsou tak v podstatě použity jako zbraň a může jimi být způsobeno zranění osob.

Obr. 12 – Házení sedačky po pořadateli, stadion Bazaly, Ostrava, březen 2014 [12]

7.1.3 Policie

PČR společně s místně příslušnou obecní policií zajišťuje dodržování veřejného pořádku před utkáním a po něm. Přímo na fotbalových stadionech vykonávají činnost pouze kriminalisté, policisté pořádkové služby zakročí v průběhu utkání až v případě, že pořadatelská služba není schopna provést zásah.

Nutno si však uvědomit, že policisté jsou rozmístěni v okolí stadionu i v průběhu utkání a po jeho skončení opět dohlíží na veřejný pořádek, řídí dopravu a plní další úkoly. Na jejich přítomnost a činnost jsou tak vynakládány prostředky z veřejných financí přesto, že se neúčastní bezpečnostního opatření přímo na stadionu. Otázkou do budoucna může být zvážení jejich účasti přímo na utkání.

V době moderních komunikačních technologií musí kriminalisté reagovat na tento jev zkvalitněním jejich operativní činnosti a ne se spoléhat pouze na tradiční prováděné úkony (odposlech, sledování). Zaměřit by se měli především na operativní pronikání do prostředí fotbalových hooligans, získávání a využívání informátorů.

Zlepšit se musí také sdílení informací v rámci jednotlivých útvarů policie. V souvislosti s přesuny fanoušků na fotbalová utkání musí být předávány přesné informace o jejich počtu, rizikovosti a chování. Nemůže docházet k situacím, kdy prvotní informace například hovoří o tom, že na utkání cestuje přibližně 40 nerizikových fanoušků a následně z vlaku vystoupí 40 chuligánů, kteří na nádraží okamžitě začnou odpalovat dělobuchy a světlice, hajlovat, slovně napadat občany atd. V takových případech místní policie nevěnuje příjezdu fanoušků takovou pozornost a nenasadí potřebné síly a prostředky. Ty se pak musí operativně přesouvat a často se již nepovede monitorovat další pohyb radikálů.

Trestní řízení by mělo být skončeno v zákonných lhůtách a ne být zbytečně protahováno. Obvinění z projevů diváckého násilí by měli být postaveni před soud, který rozhodne o jejich vině a trestu co nejdříve, aby měl případný trest požadovaný účinek.

7.1.4 Státní zastupitelství, soudy a probační služba

Mimo trest zákazu vstupu na sportovní akce, který může uložit pouze soud odsouzenému, může státní zástupce stanovit obviněnému již v průběhu vyšetřování předběžné opatření, které by mu znemožňovalo navštěvovat utkání. Toto ustanovení podle trestního řádu však není téměř vůbec využíváno. Přitom se jedná o významné opatření, které by mohlo postup vůči diváckému násilí zkvalitnit.

Soudy by se měly zaměřit především na to, aby stejná nebo velice podobná jednání byla posuzována podobně a panovala zde jistá právní jistota. Měly by také výrok o případném trestu zákazu vstupu na sportovní akce formulovat tak, aby splňoval účel a odsouzený jej nemohl obejít.

Dohled PMS nad obviněným, případně odsouzeným by měl být intenzivnější. Stanovený probační program by měl obsahovat povinnost hlásit se před utkáním na policejním oddělení, případně na pracovišti probačního úředníka. Měla by se také zlepšit a

zrychlit výměna informací mezi policií a PMS (nově uložené tresty, zpětná vazba ohledně dodržování podmínek, informace k ukončení trestu).

7.1.5 Zákon o diváckém násilí

Současný stav českého právního řádu je značně nepřehledný a složitý. Jednotlivé okruhy a vztahy práva jsou řešeny různými normami, které jsou obsaženy v několika právních předpisech. Nejinak je tomu i v problematice diváckého násilí, která je definována a řešena několika zákony a dalšími právními předpisy.

V dnešní, poměrně aktivní, legislativní činnosti našich zákonodárců je až s podivem, že ČR nedisponuje speciálním zákonem, který by upravoval postupy v problematice diváckého násilí. Přijetí tohoto předpisu by znamenalo sjednocení všech ustanovení, které se týkají problematiky, do jednoho kodexu a došlo by ke zlepšení přehlednosti a orientace.

Zákon by mohl zakládat povinnost evidence fanoušků s uloženým trestem zákazu vstupu na sportovní akce¹⁰, seznamu problémových fanoušků, oprávnění k zamezení vycestovat radikálům na utkání do zahraničí apod. Zákonodárci by se při návrhu zákona mohli inspirovat v západní Evropě, především Velké Británii, kde mělo přijetí podobného zákona v roce 1989 velmi pozitivní přínos.

7.2 Zhodnocení hypotézy

Před metodickou částí této práce byla stanovena hypotéza, která předpokládala zjištění nedostatků a problémů v činnosti pořadatelských služeb, vlastníků stadionů, postupu policie, soudů, činnosti a aktivitách fotbalových klubů a FAČR.

Provedeným výzkumem byla stanovená hypotéza z velké části potvrzena. V závěru praktické části práce byla navržena možná řešení problematiky, která obsahovala také zefektivnění činnosti pořadatelů, policistů, státních zástupců a soudců. Dále bylo navrženo přijetí speciálního zákona a další inovování stadionů. I tato navrhovaná opatření hypotéza předpokládala.

---

¹⁰ V současné době seznamy fanoušků se zákazy evidují některé kluby, PČR a PMS. Nedorozumí však zcela k vzájemnému sdílení informací mezi těmito subjekty a seznamy jsou tak často neúplné, vzájemně odlišné a neaktuální.

Lze tak konstatovat, že hypotéza, jako konzistentní předpoklad, umožnila vědecké vysvětlení problematiky diváckého násilí, nebyla falzifikována, ale naopak potvrzena.

8 Závěr

V mé diplomové práci jsem si stanovil tři cíle. Prvním bylo popsat problematiku diváckého násilí, získat potřebné znalosti a poznatky, ať již historické, současné, zahraniční či tuzemské. Dále jsem se zabýval fenoménem z pohledu práva, především trestního, a definoval jsem nejvýznamnější české chuligánské skupiny. Získané poznatky jsem následně zanalyzoval a využil v metodické části práce.

Druhým cílem bylo provedení rozboru dostupných interních a externích faktorů problematiky na základě zjištěných poznatků. K tomu účelu jsem použil metodu SWOT, ve které jsem podrobil analýze definované silné a slabé stránky, příležitosti i hrozby významné v prostředí diváckého násilí. Na základě výsledné matice SWOT analýzy jsem sestavil možné strategie dalšího postupu proti projevům diváckého násilí a predikci vývoje problematiky.

Konečně třetím cílem, který jsem stanovil, bylo navrhnout opatření, která by vedla k efektivnějšímu postupu vůči radikálním fanouškům a poklidnému průběhu fotbalových zápasů. Tato opatření jsem charakterizoval v závěrečné diskusi.

Závěrem lze konstatovat, že pokud má dojít k eliminaci fenoménu diváckého násilí, je důležité, aby navrhovaná opatření byla konána současně. V případě, že dojde k aplikaci pouze některého z nich, nebude výsledek efektivní v požadované míře. Žádný účinný prostředek by neměl být předem zatracován, především pokud byl jeho přínos prokázán v zahraničí, případně v jiné podobné problematice. Zainteresované subjekty musí vzájemně spolupracovat, komunikovat, sdílet informace a kompletně řešit vzniklé problémy.

Postupně dochází k uvědomování si důležitosti řešení problematiky diváckého násilí a změně přístupu k plnění povinností ze strany fotbalových klubů, FAČR, policie, soudů a dalších subjektů. Obecně dochází ke zvýšení důrazu na bezpečnostní postupy a standardy a lepší spolupráci.

Bez jednotného postupu všech aktérů budeme i budoucnu slýchat o fotbalových fanoušcích v souvislosti s různými bitkami, používání pyrotechniky, násilí na stadionech a xenofobními projevy.

Pokud má práce alespoň v minimální míře přispěje k lepší orientaci a pochopení problematiky a pokud bude určitým návodem k tomu, jak by mohlo být postupováno vůči diváckému násilí v budoucnu, nebyla zpracována zbytečně.

9 Seznam použitých zkratek

ČMFS.....	Českomoravský fotbalový svaz
ČR.....	Česká republika
EU.....	Evropská unie
EURO.....	Mistrovství Evropy ve fotbale
FAČR.....	Fotbalová asociace České republiky
LFA.....	Ligová fotbalová asociace
LRAD.....	Long Range Acoustic Device
PČR.....	Policie České republiky
PMS.....	Probační a mediační služba
S.H.A.R.P.....	Skinheads Against Racial Prejudice
UEFA.....	Unie evropských fotbalových asociací
V.I.P.....	Very Important Person

10 Seznam použité literatury

- [1] ACS Krumlov, © 2011. Poslední změna 09.03.2011 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <http://www.asckrumlov.unas.cz/Team.html>.
- [2] Aktuálně.cz, © 2015. Poslední změna 27.02.2015 [cit. 28.03.2017]. Dostupné z: https://sport.aktualne.cz/fotbal/rok-po-pekce-na-bazalech-a-nic-se-nezmenilo-kluby-nechtely/r~44f6ad1cbdfc11e49e4b0025900fea04/?_ga=1.48728420.390690297.1478550606.
- [3] Antifa.cz, © 2016. Poslední změna 08.02.2016 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <http://www.antifa.cz/content/policejni-provokace-nebo-blamaz-konspiratoru>.
- [4] Armádní noviny, © 2012. Poslední změna 22.05.2012 [cit. 28.03.2017]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/sonicke-zbrane-a-kontrola-davu.html>.
- [5] BUFORD, B., *Sám mezi rowdies*. 1. vydání. Praha: Zdeněk Plachý, 2005. ISBN 978-80-90355606.
- [6] COUFALOVÁ, B., PINKAVA, J., POCHYLÁ, V., *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2014. s. 71 – 72. ISBN 978-80-87576-88-5.
- [7] ČARNOGURSKÝ, T., *Divácké násilí v České republice: veřejně politický problém*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce Martin Cejp. s. 31 - 113.
- [8] Deník Mladá fronta Dnes, 27.08.1999.
- [9] CHMELÍK, J., *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., 2001. s. 9 - 10. ISBN 80-7201-265-7.
- [10] iDnes.cz, © 2014. Poslední změna 22.03.2014 [cit. 06.03.2017]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/ostrava-sparta-radeni-chuligani-dag-/fotbal.aspx?c=A140322_180144_fotbal_min.
- [11] iDnes.cz, © 2015. Poslední změna 11.05.2015 [cit. 03.03.2017]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/bradford-fotbalova-tribuna-pozar-30-let-vyhoci-fop/fot_zahranici.aspx?c=A150510_102700_fot_zahranici_ten.

- [12] iSport.blesk.cz, © 2014. Poslední změna 24.03.2014 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-gambrinus-liga-rocnik-13-14/198960/svedectvi-z-kotle-baniku-chuligani-se-zbabele-schovavali-syn-brecel.html>.
- [13] KING, J., *Fotbalová fabrika*. 1. vydání. Brno: BB art, 2003. ISBN 978-80-72579785.
- [14] KING, J., *Anglie hraje venku*. 1. vydání. Brno: BB art, 2006. ISBN 978-80-73417420.
- [15] KNIGHT, M., *Hoolifan: třicet let násilí*. 1. vydání. Praha: Zdeněk Plachý, 2006. ISBN 978-80-90355613.
- [16] MACEK, P., ZÁMEK, D., *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2007. s. 11. ISBN 978-80-7251-264-5.
- [17] MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M., *Fotbaloví chuligáni. Evropská dimenze subkultury*. 1. vydání. Brno: Centrum strategických studií, 2004. s. 10 - 134. ISBN 80-903333-0-3.
- [18] MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E., *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2011. s. 7. ISBN 978-80-7278-568-1.
- [19] MAREŠ, M., *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2006.
- [20] Ministerstvo vnitra České republiky, *Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality*, © 2016. Poslední změna 27.01.2016 [cit. 09.02.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.
- [21] NewsMeridianbet.com, © 2015. Poslední změna 30.05.2015 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <https://news.meridianbet.com/heysel-tragedy-30-years-later/>.
- [22] NIKL, J., VOLEVECKÝ, P., *Divácké násilí*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2007. s. 25 - 31. ISBN 978-80-7251-249-2.
- [23] PLENDERLEITH, I., *Ve stínu tribuny*. 1. vydání. Brno: BB art, 2004. ISBN 80-7341-177-6.

- [24] Požary.cz, © 2015. Poslední změna 11.05.2015 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/110776-stadion-valley-parade-v-anglickem-bradfordu-zazil-pred-30-lety-jeden-z-nejhorsich-pozaru-ve-fotbalove-historii/>.
- [25] SEDLÁČKOVÁ, H., *Strategická analýza*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2000. s. 78. ISBN 80-7179-422-8.
- [26] SCHÜLLER, D., KAŇKOVSKÁ, L., *Základy marketingu*. 2. vydání. Brno: Cerm, 2015. s. 24. ISBN 978-80-214-5107-0.
- [27] SLAVÍK, J., *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2014. s. 104 - 105. ISBN 978-80-247-4819-1.
- [28] SLEPIČKA, P., *Divácká reflexe sportu*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2010. s. 11. ISBN 978-80-246-1838-8.
- [29] SMOLÍK, J., *Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu*. 1. vydání. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý – vydavatelství & nakladatelství, 2008. s. 17 - 124. ISBN 978-80-903556-3-7.
- [30] SOUČEK, V., STAŇOVÁ, E., LINHART, M., *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek. Krizové řízení. Modul G*. Odbor bezpečnostní politiky MV ČR, Praha, 2005, s. 12 – 13.
- [31] Sport.cz, © 2011. Poslední změna 09.05.2011 [cit. 06.03.2017]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/fotbal/pohar/clanek/186221-slavia-prohrala-s-olomouci-kontumacne-dalsi-tresty-schyta-od-disciplinarky.html>.
- [32] Sport.aktuálně.cz, © 2014. Poslední změna 12.04.2014 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/sparta-derby-zvladla-i-pres-stret-fanousku-slavie-s-policii/r~734851f2c23f11e38cb6002590604f2e/?redirected=1493325012>.
- [33] Sport.tn.nova.cz, © 2014. Poslední změna 23.03.2014 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <http://sport.tn.nova.cz/clanek/zpravy/domaci/kolik-nas-uz-stali-radikalni-fanousci-baniku-sparty-a-grazlove-z-polska-miliony.html>.
- [34] Svobodnyodpor.info, © 2017. Poslední změna 22.01.2017 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <http://www.svobodnyodpor.info/>.

[35] ŠULEŘ, O., *Manažerské techniky*. Olomouc: Rubico s.r.o., 1995. s. 35 – 40. ISBN 80-85839-06-7.

[36] Wordpress.com, © 2016. Poslední změna 12.03.2016 [cit. 27.04.2017]. Dostupné z: <https://fuhreious88blog.wordpress.com/2016/03/12/refugees-not-welcome/>.

[37] Zákon č. 200/1990 Sb., *Zákon o přestupcích* v platném znění (přestupkový zákon).

[38] Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* v platném znění.

Ostatní zdroje

- DUNNING, E., *Fighting fans: football hooliganism as a world phenomenon*. University College Dublin Press, 2002. ISBN 9781900621748.
- Filmografie:
  - Hooligans – zákon tribuny (*Real Football Factories*), 2006,
  - Reportáž točená inkognito (*Donald MacIntyre Undercover – Chelsea Headhunters*), 3. díl - Rowdies 2000,
  - Hooligans (*Hooligans*), 2005,
  - Chuligáni (*Football Factory*), 2004,
  - Inkognito (*I. D.*), 1995,
  - A.C.A.B.: Všichni policajti jsou parchanti, 2012.
- GRASSEOVÁ, M., *Analyza podniku v rukou manažera*. Brno: Biz Books, 2012. ISBN 978-80-265-0032-2.
- Pokyn policejní prezidenta č. č. 191/2016, *o diváckém násilí*.
- Usnesení Rady Evropské unie 2016/C444/01.
- www.hooligans.cz.

- www.sektor1905.cz.
- www.spartaforever.cz.
- www.supporters.cz.
- www.tribunasever.cz.
- Zákon č. 141/1961 Sb., *Zákon o trestním řízení soudním* v platném znění (trestní řád).
- Zákon č. 273/2008 Sb., *Zákon o Policii České republiky* v platném znění.

11 Seznam použitých obrázků

Obr. 1 Keltský kříž.....	19
Obr. 2 Radikální fanoušek AC Sparta Praha.....	19
Obr. 3 Požár stadionu v Bradfordu.....	27
Obr. 4 Stadion Heysel, Brusel, květen 1985.....	28
Obr. 5 Stadion Bazaly, Ostrava, březen 2014.....	32
Obr. 6 Leták kampaně pravicových extremistů „Refugees not welcome“.....	34
Obr. 7 Leták kampaně pravicových extremistů „Refuges, welcome to Europe“.....	34
Obr. 8 Zamaskovaní fanoušci SK Slavia Praha.....	46
Obr. 9 Diagram analýzy SWOT.....	55
Obr. 10 Porovnání interních faktorů dle důležitosti.....	61
Obr. 11 Porovnání externích faktorů dle důležitosti a předpokladu.....	65
Obr. 12 Házení sedačky po pořadateli, stadion Bazaly, Ostrava, březen 2014.....	71

12 Seznam použitých tabulek

Tab. 1 Rozdělení fotbalových diváků, fanoušků a chuligánů.....	14
Tab. 2 Hlavní chuligánské skupiny ve Velké Británii.....	29
Tab. 3 Přehled chuligánských skupin a jejich družeb (přátelství).....	35
Tab. 4 Počet uložených trestů zákazu vstupu na fotbalová utkání.....	43
Tab. 5 Matice SWOT analýzy.....	66

13 Seznam příloh

Příloha 1: Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních mezi Policií České republiky, Fotbalovou asociací České republiky a Ligovou fotbalovou asociací

Příloha 2: Symbolika nejvýznamnějších chuligánských skupin v ČR

Příloha 1

Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních mezi
Policíí České republiky, Fotbalovou asociací České republiky a Ligovou fotbalovou asociací

Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních

(dále jen „dohoda“)

Policie České republiky
Policejní prezidium České republiky
se sídlem Strojnická 27, 170 89 Praha 7,
zastoupená genmjr. Mgr. Bc. Tomášem Tuhým, policejním prezidentem

(dále jen „policie“)

a

Fotbalová asociace České republiky, o. s.
IČO: 00406741, se sídlem Diskařská 4, 160 17 Praha 6,
zastoupená Miroslavem Peltou, předsedou a Romanem Berbrem, místopředsedou

(dále jen „Fotbalová asociace ČR“)

a

Ligová fotbalová asociace
IČO: 72545607, se sídlem Kozí 915/7, 110 00 Praha 1
zastoupená Dušanem Svobodou, předsedou ligového výboru a Adolfem Šádkem,
místopředsedou ligového výboru

(dále jen „LFA“)

(dále společně jen „strany dohody“)

Preambule

VZHLEDEM K TOMU, ŽE cílem stran dohody je pokračování v posilování ochrany a bezpečnosti na fotbalových utkáních nebo turnajích se všemi souvisejícími aspekty (dále jen „fotbalová utkání“) a maximální zvýšení účinnosti spolupráce;

VZHLEDEM K TOMU, ŽE Rada Evropské unie přijala usnesení ze dne 3. června 2010 o aktualizované příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových utkáních, které se týkají alespoň jednoho členského státu, 2010/C 165/01;

uzavírají strany dohody níže uvedeného dne, měsíce a roku v souladu s § 14 a § 17 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, tuto dohodu.

Čl. 1
Předmět dohody

Předmětem této dohody je vymezení zásad činnosti, forem spolupráce a výměny informací při pořádání fotbalových utkání v rámci Fotbalové asociace ČR, LFA a při mezinárodních fotbalových utkáních.

Čl. 2
Činnost Fotbalové asociace ČR, LFA a fotbalových klubů

(1) LFA je subjektem odpovědným za organizaci, řízení a zabezpečení soutěží I. a II. ligy a Juniorské ligy, zatímco Fotbalová asociace ČR je subjektem odpovědným za organizaci, řízení a zabezpečení ostatních fotbalových soutěží v České republice, včetně mezinárodních fotbalových utkání a Poháru Fotbalové asociace ČR. Fotbalové kluby jsou subjektem odpovědným za zabezpečení utkání při účasti klubu v evropských klubových soutěžích. Pro účely této dohody I. liga a II. liga znamenají nejvyšší mistrovské fotbalové soutěže v České republice (v současnosti s názvem ePojisteni.cz liga a Fortuna národní liga).

(2) Fotbalová asociace ČR a LFA se zavazují podílet se spolu s fotbalovými kluby na přijetí a dodržování potřebných opatření k zajištění pořádku, bezpečnosti osob a ochraně majetku při pořádání fotbalových utkání způsobem jaký stanoví zákon¹ a tato dohoda. Strany si jsou vědomy, že v případě porušení povinností ze strany vlastníka nebo provozovatele sportovního zařízení mohou být uloženy sankce stanovené zákonem².

(3) Fotbalová asociace ČR a LFA, a to například prostřednictvím licenčních podmínek či jiných předpisů, které v souvislosti s organizací, řízením a zabezpečením soutěží vydávají, zajistí, aby stadiony fotbalových klubů při mezinárodních soutěžích a soutěžích I. a II. ligy a, v případě utkání hraných na stadionech klubů I. a II. ligy, také při pohárových soutěžích, byly vybaveny odpovídajícími technickými a bezpečnostními prvky a opatřeními.

(4) Technické a bezpečnostní prvky a opatření budou odpovídat buďto mezinárodním bezpečnostním standardům FIFA a UEFA (v případě mezinárodních fotbalových utkání) nebo bezpečnostním standardům FAČR nebo LFA (v případě ostatních fotbalových utkání).

(5) Technické a bezpečnostní prvky a opatření platné ke dni podpisu této dohody tvoří přílohu č. 1 dohody. Změny těchto technických a bezpečnostních prvků a opatření, které by mohly mít negativní vliv na zajištění pořádku a bezpečnosti při pořádání fotbalových utkání nebo plnění povinností plynoucích z této dohody, budou předem konzultovány s policií.

(6) Fotbalová asociace ČR a LFA zavedou základní povinná ustanovení, která bude muset obsahovat každý návštěvní řád stadionů fotbalových klubů při mezinárodních soutěžích a soutěžích I. a II. ligy a, v případě utkání hraných na

¹ § 7a zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

² § 7e a 7 f zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

stadionech klubů I. a II. ligy, také při pohárových soutěžích. Tato povinná ustanovení tvoří přílohu č. 2 dohody.

(7) Fotbalová asociace ČR a LFA dále zajistí, aby stadiony fotbalových klubů při mezinárodních soutěžích, soutěžích I. a II. ligy a, v případě utkání hraných na stadionech klubů I. a II. ligy, také při pohárových soutěžích disponovaly zejména pro potřeby policie a dalších bezpečnostních složek:

- a) řídicí místností s odpovídajícím výhledem na divácké sektory stadionu pro štáb velitele opatření a bezpečnostního pracovníka fotbalového klubu; tyto prostory vybaví monitory pro záznam a vyhodnocování kamerového systému s výstupem zpracovaného materiálu pro další činnost orgánů činných v trestním řízení a technickým zařízením umožňujícím využití místního rozhlasového zařízení k přímému oslovení přítomných diváků, a to ve všech nebo jen určitých prostorách,
- b) vhodnou místností či jinými odpovídajícími prostory se sociálním zařízením uvnitř stadionu pro setrvání policejních jednotek, pokud bude dohodnuta jejich přítomnost dle čl. 4 odst. 3 dohody. Uvedená místnost či prostor musí umožňovat rychlý přesun policejních jednotek do místa zákroku,
- c) takovými vstupy do určených sektorů stadionu, aby byl do těchto sektorů zajištěn rychlý a bezproblémový vstup policejních jednotek zvenčí, a to v míře, v jaké to povaha stadionu umožňuje,
- d) parkovacími místy nebo obdobnými prostory vhodnými k parkování pro policejní jednotky.

Čl. 3

Zásady spolupráce

(1) Strany dohody a fotbalový klub při plnění svých úkolů vzájemně spolupracují, poskytují si nezbytnou pomoc v rámci svých oprávnění a povinností, dodržují zákonnost a šetří základní práva a svobody.

(2) Bezpečnostní manažer Fotbalové asociace ČR je osobou pověřenou ze strany Fotbalové asociace ČR pro oblast spolupráce s policií a ostatními dotčenými složkami při utkáních, za jejichž organizaci, řízení a zabezpečení odpovídá Fotbalová asociace ČR.

(3) Bezpečnostní manažer LFA je osobou pověřenou ze strany LFA za rámcovou spolupráci s policií a ostatními dotčenými složkami při utkáních I. a II. ligy a Juniorské ligy.

(4) Bezpečnostní manažer Fotbalové asociace ČR, případně pověřený bezpečnostní pracovník Fotbalové asociace ČR (dále také společně jako „bezpečnostní pracovník Fotbalové asociace ČR“) je kontaktní osobou v případě mezinárodní soutěže a bezpečnostní pracovník fotbalového klubu je kontaktní osobou v případě domácích a klubových soutěží. Bezpečnostní pracovník Fotbalové asociace ČR nebo bezpečnostní pracovník fotbalového klubu je začleněn do štábu velitele opatření policie, kde bude i během fotbalového utkání osobně přítomen, pokud se s velitelem opatření policie nedohodne jinak.

(5) Policie předává bezpečnostnímu pracovníkovi Fotbalové asociace ČR nebo fotbalového klubu průběžně před fotbalovým utkáním a v jeho průběhu informace důležité pro zajištění pořádku, bezpečnosti osob a ochrany majetku uvnitř stadionu a předkládá mu požadavky potřebné pro předcházení a řešení projevů diváckého násilí pořadatelskou službou.

(6) V případě přípravy k zákroku a v průběhu jeho provádění bezpečnostní pracovník Fotbalové asociace ČR nebo fotbalového klubu zajistí a organizuje výkon činnosti pořadatelské služby dle požadavků velitele opatření policie.

Čl. 4

Místní ujednání

(1) Při fotbalových utkáních pořádaných v rámci Fotbalové asociace ČR a LFA mohou být mezi policií a Fotbalovou asociací ČR nebo fotbalovým klubem uzavírána místní ujednání o spolupráci na zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku (dále jen „místní ujednání“).

(2) V případě rizikových fotbalových utkání pořádaných v rámci Fotbalové asociace ČR nebo LFA je povinnost uzavírat místní ujednání vždy, a to v písemné formě. Místní ujednání se uzavírá též v případě, že o to jedna ze stran výslovně požádá.

(3) Odpovědný zástupce Fotbalové asociace ČR, LFA nebo fotbalového klubu na straně jedné a velitel opatření policie na straně druhé se mohou v odůvodněných případech v místním ujednání dohodnout na konkrétní spolupráci policie a pořadatele vedoucí k předejití narušení pořádku, ohrožení bezpečnosti osob a zajištění ochrany majetku uvnitř stadionu. Zejména tak lze sjednat možnost a podmínky preventivního vstupu policejních jednotek do určitých sektorů a vnitřních prostor stadionu bez samotné nutnosti provádět bezprostřední zákrok, dobu setrvání policejních jednotek v těchto místech a další obdobné formy spolupráce.

(4) Vyhodnocení provedených opatření se provede vždy, když je uzavíráno místní ujednání nebo v případech vyžádané přítomnosti policie na stadionu nebo při výskytu masovějšího protiprávního jednání a to bezprostředně po ukončení bezpečnostního policejního opatření. Po dohodě stran mohou být provedená opatření vyhodnocena do třech dnů po ukončení fotbalového utkání. Vyhodnocení místního ujednání bude mít písemnou podobu.

(5) Vzor podstatných obsahových náležitostí místního ujednání a vyhodnocení tvoří přílohu č. 3 dohody.

Čl. 5

Stanovení rizikovosti utkání

(1) Rizikovost fotbalového utkání stanoví policie v součinnosti s Fotbalovou asociací ČR, LFA nebo fotbalovým klubem, a to zejména dle následujících kritérií: bezpečnostní situace ČR, očekávaný celkový počet diváků, očekávaná účast a počet rizikových fanoušků, vyhodnocení obdobných či minulých bezpečnostních opatření a operativní zjištění policie.

(2) Není-li možné zajistit součinnost, určí rizikovost fotbalového utkání policie. O určení rizikovosti fotbalového utkání informuje policie Fotbalovou asociaci ČR, LFA a fotbalový klub v dostatečném předstihu.

(3) Rizikovost utkání může být stanovena takto:

- A. Nerizikové utkání
- B. Rizikové utkání
- C. Vysoce rizikové utkání

Čl. 6

Povinnosti pořadatele utkání

Fotbalová asociace ČR a LFA se zavazují právně vynutitelnou formou stanovit povinnost fotbalovým klubům zajistit:

- (a) určení bezpečnostního pracovníka a hlavního pořadatele, kteří budou průběžně zajišťovat kontakt fotbalového klubu s policií a budou vybaveni potřebnými rozhodovacími pravomocemi,
- (b) pořadatelskou službu v potřebném počtu a kvalitě podle **rizikovosti** utkání či rozpisu příslušné soutěže, a to tak, aby byla funkční od doby soustředování diváků až do doby jejich odchodu ze stadionu; k tomu stanoví začátek a ukončení činnosti pořadatelské služby a určí osoby odpovědné za zajištění klidu a pořádku v jednotlivých sektorech stadionu,
- (c) aby činnost pořadatelské služby probíhala v souladu s platnou legislativou a s předpisy Fotbalové asociace ČR a LFA,
- (d) provedení pravidelného proškolení vedoucích členů pořadatelské služby, každoročně před začátkem sezóny,
- (e) že určený hlavní pořadatel společně s bezpečnostním pracovníkem fotbalového klubu svolají před každým rizikovým utkáním koordinační jednání s policií za účelem získání a předání nezbytných informací o zvláštních okolnostech rizikového utkání a o způsobech spolupráce a komunikace s ostatními zúčastněnými subjekty,
- (f) vyhotovení zápisu o provedeném školení a koordinačním jednání podle písm. d) a e) tohoto bodu dohody a jejich uchování po dobu dvou let,
- (g) aby členové bezpečnostní a pořadatelské služby byli transparentně označeni vhodným oblečením, které není zaměnitelné se vzhledem bezpečnostních složek a není v rozporu s právními předpisy³,
- (h) aby členové bezpečnostní a pořadatelské služby byli po celou dobu průběhu opatření jasně identifikovatelní zřetelně rozpoznatelným a viditelným identifikačním číslem, včetně vyhotovení jmenného seznamu pořadatelského sboru s přiřazením jednotlivých identifikačních čísel.

Čl. 7

Činnost policie

(1) Policie zajistí při fotbalových utkáních I. a II. fotbalové ligy, pohárech a při mezinárodních fotbalových utkáních účast policisty pozorovatele (dále též „spotter“). Tento policista se prokazuje kartou s označením „Delegát“, jejíž vyobrazení je graficky znázorněno v příloze č. 4 dohody.

³ § 21 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1990 Sb. nebo § 28 odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

(2) Pořadatel musí těmto policistům za účelem plnění služebních úkolů umožnit volný průchod do všech veřejných prostor stadionu takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena jejich příslušnost k policii.

(3) Velitel opatření je během fotbalového utkání v kontaktu s bezpečnostním pracovníkem Fotbalové asociace ČR nebo bezpečnostním pracovníkem klubu, hlavním pořadatelem a technickým delegátem Fotbalové asociace ČR, nebo LFA.

(4) Před každým rizikovým utkáním se policie zúčastní koordináčního jednání podle čl. 6 písm. e) této dohody.

Čl. 8

Zásady společné mediální politiky

(1) Strany dohody se zavazují, že v přípravném a prováděcím období a v období po ukončení fotbalového utkání bude dodržována zásada společné mediální politiky tak, aby byly poskytované informace objektivní a věcné.

(2) Cílem společné mediální politiky je poskytovat po vzájemné konzultaci informace vedoucí k posílení bezpečnosti, informovat veřejnost o policejních opatřeních a o dalších krocích, které strany dohody podniknou v případě projevů diváckého násilí, s cílem odradit diváky od protiprávního jednání. Poskytovat tyto informace mohou pouze určené osoby ze strany policie, Fotbalové asociace ČR a LFA.

(3) Společná mediální politika bude prováděna tak, aby u veřejnosti posílila pocit bezpečí a přiměla potencionální osoby páchající divácké násilí k potlačení jejich tendence k takovým projevům, včetně odsouzení takového jednání odpovídajícími zástupci stran dohody.

Čl. 9

Fotbalová utkání českého národního mužstva nebo českých fotbalových klubů hrané v zahraničí

(1) Při organizaci fotbalových utkání s mezinárodním prvkem se strany dohody řídí mimo jiné usnesením Rady Evropské unie 2010/C 165/01 ze dne 3. června 2010 o aktualizované příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových utkáních, které se týkají alespoň jednoho členského státu.

(2) Fotbalová asociace ČR a fotbalové kluby se zavazují k předávání relevantních informací k fotbalovým utkáním dle odst. 1 neprodleně a výhradně Národnímu fotbalovému informačnímu bodu⁴ (dále jen „NFIP“), kterým je v rámci České republiky Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky (v případě evropských klubových soutěží prostřednictvím příslušných krajských ředitelství).

---

⁴ Rozhodnutí Rady ze dne 25. dubna 2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými utkáními mezinárodního rozměru (2002/348/SVV), ve znění Rozhodnutí Rady 2007/412/SVV.

Čl. 10

Role Ministerstva vnitra

(1) Strany dohody berou na vědomí, že Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) je oprávněno průběžně koordinovat, kontrolovat a vyhodnocovat spolupráci založenou touto dohodou.

(2) Za účelem kontroly a vyhodnocení této spolupráce poskytují strany dohody ministerstvu potřebnou součinnost, zejména předávají ministerstvu na žádost nebo z vlastní iniciativy potřebné dokumenty a informace.

(3) Pověřený pracovník ministerstva se může za účelem kontroly praktického plnění úkolů plynoucích z dohody účastnit, po předchozím oznámení Fotbalové asociaci ČR či LFA, fotbalových utkání I. a II. fotbalové ligy, pohárů a mezinárodních fotbalových utkání. Pověřený pracovník ministerstva prokazuje svoji příslušnost služebním průkazem ministerstva a kartou s označením „Delegát“ dle čl. 7 odst. 1 této dohody.

Čl. 11

Závěrečná ustanovení

(1) Strany dohody se zavazují seznámit bez zbytečného prodlení s obsahem této dohody všechny dotčené útvary, organizační články, subjekty a pracovníky zainteresované na jejím praktickém plnění.

(2) Dohoda je uzavírána na dobu neurčitou a může být vypovězena nebo ukončena pouze písemnou formou. Délka výpovědní doby činí jeden měsíc a výpovědní lhůta začíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byla výpověď doručena druhé straně dohody.

(3) Dohoda může být měněna a doplňována jen formou písemných číslovaných dodatků.

(4) Dohoda se vyhotovuje ve čtyřech výtiscích, z nichž každá strana obdrží po jednom stejnopise a jeden stejnopis obdrží ministerstvo.

(5) Dohoda ruší platnost Dohody mezi Fotbalovou asociací ČR a policií ze dne 11. února 2013.

(6) Strany dohody prohlašují, že se touto dohodou budou řídit počínaje dnem jejího podepsání.

Příloha 2:

Symbolika nejvýznamnějších chuligánských skupin v ČR

AC Sparta Praha

Falanga

Zdroj: <http://www.hooligans.cz/reports/czech/89-2014/3696-sparta-praha-falanga-vs-spartak-moskva-the-union-pohled-sparty-04-03-2014>

Prague Boys

Zdroj: <http://www.spartaforever.cz/foto.php?page=5&fotoalbum=108&parent=29>

Rafani

Zdroj: <http://spartaforever.cz/foto.php?page=4&fotoalbum=1026&parent=127>

SK Slavia Praha

Youngsters

Zdroj: <http://www.hooligans.cz/index.php/interviews/2491-rozhovor-se-clenem-skupiny-youngsters-slavia-praha>

Tribuna Sever

Zdroj: <http://tribunasever.cz/>

Bohemians Praha 1905

Berserk

Zdroj: <http://www.failfaf.antifa-net.fr/tag/berserk/>

FC Baník Ostrava

Apple Commando

Zdroj: <http://hooligans.cz/reports/czech/93-2016/5072-16-let-apple-commando>

FC Zbrojovka Brno

Johny Kentus Gang

Zdroj: <http://antifa.cz/content/ludek-hruby-neonacista-chuligan-svedek>

FK Baník Most

Brüx Vandals

Zdroj: <https://bruxvandals.wordpress.com/pictures-2/v1/>

Mezinárodně používaný symbol hooligans

Zdroj: <http://hooligans.cz/reports/czech/32-cr207/4989-stalo-se-pred-ceske-chuliganstvi-na-zacatku-roku-2007>